

VART GÅR GRÄNSEN FÖR VAD SOM ÄR OKEJ?

En studie om människors syn på våld i nära relation

MIMMI BROBERG

*Huvudområde: Socialt arbete
Nivå: Grundnivå
Högskolepoäng: 15 hp
Program: Socionomprogrammet
Kursnamn: Examensarbete inom socialt
arbete
Kurskod: SAA056*

Handledare: Osman Aytar

*Seminariedatum: 2020-06-04
Betygsdatum: 2020-06-15*

VART GÅR GRÄNSEN FÖR VAD SOM ÄR OKEJ? EN STUDIE OM MÄNNISKORS SYN PÅ VÅLD I NÄRA RELATION

Författare: Mimmi Broberg

Mälardalens högskola

Akademien för hälsa, vård och välfärd

Socionomprogrammet

Examensarbete inom socialt arbete, 15 högskolepoäng

Vårtermin 2020

SAMMANFATTNING

Syftet med studien är att undersöka likheter och skillnader på hur personer med olika könsidentiteter ser på fenomenet våld i nära relation. Utifrån syftet formulerades två frågeställningar: Vad är våld enligt människor som identifierar sig med olika kön och i vilken utsträckning är människor med olika könsidentiteter utsatta för våld i nära relation. Tidigare studier visar att det finns en utsatthet för våld i nära relation bland både kvinnor och män och att utsattheten mellan könen ser olika ut. Teoretiskt utgår studien från ett feministiskt och intersektionellt perspektiv. Studien är gjord med en kvantitativ metod där en digital enkät besvarats av 136 personer. I enkäten gavs möjlighet för respondenterna att ge mer utvecklade svar i en del öppna frågor för att tillföra en del kvalitativt material till studien. Resultatet visar att det finns skillnader både i vad man anser är våld och hur utsattheten ser ut mellan olika könsidentiteter. Studiens slutsats är att det finns en utsatthets bland respondenterna och det framkommer vad de anser ska definieras som våld i nära relation. Respondenterna tycker det är ett problem som borde uppmärksammas mer och att det inte finns tillräckligt med hjälp att få om man är utsatt.

Nyckelord: Våld i nära relation, feministisk teori, intersektionalitet, sexuellt våld, psykiskt våld, olika könsidentiteter.

WHERE IS THE LIMIT FOR WHAT'S OK? A STUDY ON HUMAN VIEWS ON VIOLENCE IN CLOSE RELATIONSHIP

Author: Mimmi Broberg

Mälardalen University

School of Health, Care and Social Welfare

The Social Work Program

Thesis in Social Work, 15 credits

Spring term 2020

ABSTRACT

The purpose of the study is to investigate similarities and skills in how people with different gender identities view the phenomenon of violence in partner relationships. Based on the purpose, two issues were formulated: What is violence according to people who identify with different genders and I who extend are people with different gender identities exposed to violence in partner relationship. Previous studies show that there is an exposure to violence in partner relation between both women and men and that the exposure between the sexes is different. Theoretically, the study is from a feminist and intersectional perspective. The study was done using a quantitative method where a digital questionnaire was answered by 136 people. I survey provided opportunities for respondents to provide more elaborate answers in some open questions to supply and share quality material to students. The results show that there are differences both in what is considered violence and how the vulnerability looks between different gender identities. The study concludes that there is and vulnerability among the respondents and it emerges what they consider to be defined as violence in partner relationships. The respondents there is a problem that should be paid more attention and that there is not enough help to get if one is exposed.

Keywords: Partner violence, feminist theory, intersectionality, sexual violence, psychological violence, different gender identities.

INNEHÅLL

1	INTRODUKTION	1
1.1	Bakgrund och problemområde	1
1.2	Syfte och frågeställningar	2
1.3	Centrala begrepp	2
2	TIDIGARE FORSKNING	3
2.1	Reflektioner	7
3	TEORETISKT PERSPEKTIV	7
3.1	Feministiskt perspektiv	8
3.2	Intersektionalitet	9
4	METOD	10
4.1	Val av metod	10
4.2	Urval	11
4.3	Datainsamling och genomförande	11
4.4	Bortfall	12
4.5	Databearbetning och analysmetod	12
4.6	Etiskt ställningstagande	12
4.7	Validitet och reliabilitet	13
5	RESULTAT OCH ANALYS	13
5.1	Resultat	13
5.2	Analys	21
6	DISKUSSION	25
7	SLUTSATS	28
	REFERENSER	30

BILAGA A: MISSIVBREV

BILAGA B: ENKÄT

1 INTRODUKTION

1.1 Bakgrund och problemområde

Våld i nära relation är ett växande samhällsproblem och Socialstyrelsen (2019) skriver att det drabbar både kvinnor och män. Enligt Socialstyrelsen drabbas kvinnor oftare av upprepat och allvarligare våld och att män i majoriteten av fallen är förövaren. Nationellt centrum för kvinnofrid har gjort studier i Sverige som visar att 14 procent av kvinnor och 5 procent av männen någon gång efter de fyllt 18 år har blivit utsatta för fysiskt våld eller hot om fysiskt våld i en relation. 20 procent av kvinnorna och 8 procent av männen har uppgett att de utsatts för psykiskt våld av en partner i en relation. NCK's studie visar även att 7 procent av kvinnorna och 1 procent av männen varit utsatta för sexuellt våld i en relation (NCK, 2014).

I maj 2016 godkände medlemsstaterna i World Health Organisation (WHO, 2017) en handlingsplan för att stärka hanteringen av partnervåld det vill säga våld i nära relation och speciellt våld mot kvinnor och barn. Regeringen har efter det beslutat om en nationell strategi för att förebygga och bekämpa specifikt mäns våld mot kvinnor. Socialstyrelsen (2019) har fått flera uppdrag för att genomföra regeringens nationella strategi. Några av dessa uppdrag handlar om ökad samverkan mellan myndigheter och organisationer, vidareutveckling av kunskapsstöd till elevhälsa, socialtjänst samt hälso- och sjukvården. Uppdragen innefattar även ökad kvalitetssäkring på den vård som erbjuds och kartläggning av kvalitet på skyddade boenden.

Enligt Socialstyrelsen (2019) är de faktorer som bidrar till att försvåra för att upptäcka våldsutsatthet tidspress hos personal, begränsad kunskap, attityder och att kvinnor och även män väljer att inte berätta om sin utsatthet. Socialstyrelsen rekommenderar att rutinmässiga frågor ska ställas av personal till framförallt kvinnor som besöker mödravården och uppsöker psykiatrisk vård. Även inom barn och ungdomspsykiatri (BUP) rekommenderas att man tar upp frågan om våld i nära relation i samtliga ärenden. Varje verksamhet ska säkerställa att det finns den kunskap och beredskap som krävs för att hantera denna typ av ärenden. Tecken på att man är utsatt för våld av sin partner kan vara tydliga med sår, blåmärken och frakturer orsakade av våld där man behövt uppsöka läkarvård. Det finns andra symptom på våld i nära relation som för utomstående kan vara svårare att upptäcka. Exempel på dessa mer svårupptäckta symptom kan vara sömnstörningar, psykosomatiska problem, depression eller ångest och omsorgsbrister. Om en person har flera skador samtidigt, äldre sår och nya, gamla och nya blåmärken kan också vara ett tecken på att personen är utsatt för våld i nära relation. Omsorgsbrist kan vara om den ena partnern är beroende av den andra på grund av att man är rullstolsburen, inte kan tillgodose sina egna behov eller har andra omsorgsbehov som den andre partnern inte tillgodoser eller avsiktligt försummar. Personer som är utsatta för våld i nära relation ser inte alltid själva att de är utsatta. Personen kanske inte tänker att det hen är

utsatt är misshandel, övergrepp eller till och med våldtäkt. När personal eller andra ställer frågan till en person om hen är utsatt för våld i nära relation behövs därför konkreta och raka frågor och det gäller både vid fysiskt, psykiskt och sexuellt våld. Att ställa frågan om någon blivit slagen av sin partner, om man tvingats ha sex fast man inte velat eller hur vissa skador en person har på sin kropp har uppkommit kan vara svårt och upplevas som jobbigt för den som ställer frågan. Men det kan vara avgörande för den som är utsatt för att hen ska själv förstå vad man faktiskt är utsatt för.

Socialstyrelsen (2019) skriver att de som utövar våld i nära relationer har rätt att få hjälp för att förändra sitt beteende. Våldsutövaren kan få behandling för att förändra sitt beteende och samtidigt kan den våldsutsatta få träffa en professionell för samtal under tiden behandlingen fortgår.

Efter erfarenhet från VFU som genomfördes på socialtjänsten höstterminen 2019 är min samlade uppfattning tillsammans med vad socialstyrelsen säger att personal på socialtjänst samt hälso- och sjukvård måste ha kunskap och mod att våga fråga om de misstänker att den de möter varit utsatt för våld. De måste ha en bredare kunskapsbas om hur de ska upptäcka otydliga och tidiga tecken på våld och våga fråga de som de misstänker är utsatta de jobbiga frågorna för att få dem att inse att de är utsatta om så är fallet. Med våld menas inte då enbart det fysiska mer påtagliga och tydliga utan även det psykiska våldet. Socialstyrelsen (2019) och Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter (RFSL, 2019) listar vad de definierar och vad som anses vara våld i nära relationer och dessa definitioner har i studien använts som utgångspunkt för utformningen av enkäten.

Med tanke på komplexiteten kring våld i nära relation och dess aktualitet väcktes mitt intresse i hur människor med olika könsidentiteter ser på detta fenomen och hur utbrett detta samhällsproblem är.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka skillnader och likheter i hur människor med olika könsidentiteter ser på våld i nära relationer.

Studiens syfte ska undersökas med hjälp av dessa frågeställningar:

- Vad är våld enligt människor som identifierar sig med olika kön?
- I vilken utsträckning utsätts personer med olika könsidentiteter för våld i nära relation?

1.3 Centrala begrepp

Våld i nära relation: Socialstyrelsen (2019) beskriver att våld i nära relation är en rad av olika handlingar som kan vara fysiska handlingar som bland annat knuffar, bli fasthållen

eller slagen. Det kan vara sexuella handlingar som våldtäkt eller att inte våga säga nej till sex. Att bli utsatt för hot av olika slag mot sig själv eller andra och att bli utsatt för kränkningar av sin partner är exempel på en psykisk utsatthet som även innefattas i definitionen av våld i nära relation. Social utsatthet genom att inte få delta i sociala aktiviteter eller isoleras från vänner och familj är andra exempel. Även materiell eller ekonomisk utsatthet är handlingar som räknas som våld i nära relation enligt socialstyrelsen (2019) och RFSL (2019) definitioner. Det kan vara att partnern avsiktligt har sönder någonting som har ett emotionellt värde för den andre partnern eller att tvingas skriva på papper som kan ha negativa konsekvenser för den egnes ekonomi. I FN (1993) deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor definieras mäns våld mot kvinnor som:

Varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i, eller troligen kommer att leda till, fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker i det offentliga eller privata livet.

Könsidentitet: En persons självupplevda kön. Det kön man identifierar sig med och känner sig som och det kan vara kvinna, man, ickebinär med mera. Det kön en person identifierar sig med behöver inte vara samma som sitt juridiska kön då alla barn föds med snopp eller snippa och därför juridiskt folkbokförs i Sverige som man eller kvinna. Ickebinär är en person som identifierar sig mellan eller utanför båda könskategorierna man och kvinna och kan då kalla sig ickebinär eller intergender. Ickebinär betyder inte samma för alla de personer som identifierar sig som det utan det är individuellt. En del av de personer som identifierar sig med det motsatta kön än det juridiska fysiska som man fötts med kan välja att förändra kroppen med hormoner eller kirurgi. I studiens enkät har kvinna, man, ickebinär eller annat använts som könsidentifiering då RFSL föreslår dessa i enkätstudier (RFSL, 2019).

2 TIDIGARE FORSKNING

Fenomenet våld i nära relation är ett aktuellt forskningsämne och det görs olika studier kring fenomenet. Det finns studier som fokuserar på olika delar i hela processen från början på en relation tills relationen avslutats och hur relationen till förövaren är efter relationen.

I Chile gjordes en kvantitativ studie 2018 bland studenter på ett universitet där 1284 respondenter deltog i studien, av dessa var 33 procent män och 67 procent kvinnor och samtliga i åldern 18-25år. Som latinamerikanskt land ses Chile som ett land med en kontaktkultur där fysisk kontakt är vanligt förekommande så som kindpussar och kramar i sociala relationer. Detta till skillnad från Sverige där kindpussar inte är vanligt förekommande och där personer bara kramar sina närmaste vänner och sin familj. Hypotetiskt sett skulle våld i nära relation därför kunna vara ett utbredd problem i landet och då bland annat sexuellt våld då man oavsett om man vill eller inte får personer inpå kroppen

och att krama och pussa en person som egentligen kanske inte vill är normaliserat. 11 procent av respondenterna har levt i relationer där knuffar, att bli fasthållen och få sina betydelsefulla ägodelar sönderslagna förekommit, 24 procent av alla respondenter har levt i en relation där psykiskt eller fysiskt våld förekommit (Viejo, Rihcón, & Ortega-Ruiz, 2018). Mycket konflikter och en maktfördelning i relationen där den ena partnern utövar makt och kontroll över den andra är det som i högst grad påverkar och ökar risken för aggressiva beteenden. Alltså desto högre konflikt och maktobalans paret har i sin relation desto högre risk för våld i relationen (Sánchez, Ortega-Rivera, Ortega-Ruiz, & Viejo, 2008). Studien visar att det finns signifikanta skillnader när man tittar på graden av våld. Vid måttligt våld var unga kvinnor mer aggressiva och unga män offer. Vid allvarligt våld var unga män mer aggressiva och unga kvinnor offer för våldet. I strax under 5 procent av respondenternas förhållanden hade båda parter ett oönskat beteende mot sin partner och var således både offer och förövare (Viejo, Rihcón, & Ortega-Ruiz).

Nybergh, Enander och Krantz (2016) undersökte i sin studie mäns upplevelse av att varit utsatta för våld i nära relation. I denna kvalitativa svenska studie beskriver flera av de 20 män som deltog i studien hur partnern de levde med succesivt fick honom att ge upp möjligheten att tänka själv. Männerna generellt tyckte inte att psykiskt våld är hotfullt om det kommer från kvinnor. Mannen fick avboka allt för att hela tiden kunna vara med sin partner. Männerna beskrev hur de känslor som dåligt mående, att känna sig värdelös och att de fick dåligt samvete trots att de gav allt av sig själva. Våldet som just dessa män var utsatta för var rivmärken och blåmärken, en hade ett brutet revben efter fysiskt våld. Sexuellt tvång från partnern förekom hos två av de 20 männen. En av dessa levde i ett homosexuellt förhållande. Av samtliga som deltog i denna studie hade 18 haft en relation med en kvinna och två av männen hade haft en relation med en annan man (Nybergh, Enander & Krantz, 2016). Det samtalas om huruvida våld i nära relation är könssymmetriskt eller ej, alltså om män blir utsatta för våld i motsatta könsrelationer eller om det är framförallt mäns våld mot kvinnor som uppmärksammas (Enander, 2011). Trots målgruppen som bestod av våldsutsatta män hade flera av männen även använt olika former av våld och kontroll mot sina egna partners. Vilket stämmer överens med andra tidigare studier som Nybergh, Enander och Krantz presenterat där man funnit att män som utsätts för våld i nära relation ofta själva använder våld och olika former av kontroll i relationen (Anderson 2007; McKinney, Caetano, Ramisettu-Mikler & Nelson, 2009; Straus, Cerulli, McNutt, Rhodes, Conner & Kember, 2009). I de relationer där männen levde tillsammans med en kvinna berättade de om att kvinnorna hade förlöjligat dem för att de inte tjänade tillräckligt med pengar och inte var maskulina nog (Nybergh, Enander & Krantz). Att bli förlöjligad för att vara svag, slagen för att man gråter eller att använda sexistiska ord och uttryck gentemot mannen som slyna, bitch eller mer homofobiska ord som jävla bög, kan vara ett sätt att underordna mannen. Mannens maskulinitet förminskas och rangordnas låg i motsats till hegemonisk maskulinitet (Connell & Messerschmidt 2005). Männerna i Nybergh, Enander och Krantz (2016) studie blev kallade dumma, fula, värdelösa pappor och sades vara miserabla älskare. Deras partners hade uttryckt svartsjuka och hotat att ta barnen ifrån dem och vända barnen mot dem. Kvinnor som utsätts för våld i nära relation får kämpa mot ett samhälle som kan beröva dem makten över sitt liv medan männen kan få kämpa för att förhålla sig till det maskulina idealet (Dobash & Dobash, 2004; Migliaccio, 2001).

Kön organiserar psykiskt våld menar Anderson (2005) på en strukturell nivå. Kvinnor och flickor är inte socialiserade att använda psykiskt våld på samma sätt som pojkar och män. Många pojkar och män tränas att använda psykisk aggression i sammanhang som olika sportsliga aktiviteter och i militären. Män tillåts inte utifrån den hegemoniska maskulinitetsnormen som Connell och Messerschmidt (2005) beskriver känna eller ge uttryck för hela sitt känsleregister. Våld är mer accepterat och tillåtet. Det är inte utifrån normen accepterat att visa sig svag vilket Anderson (2005) studie bekräftar. I Nybergh, Enander och Krantz (2016) studie hade flera av männen tränat den våldsamma kampsporten mixed martial arts, MMA. Flera av männen ansåg även att om kvinnorna inte ville ha sex var det en sorts makt och kontroll kvinnorna utövade och därför kunde det enligt männen i studien ses som sexuellt våld gentemot mannen. Studier har visat att kvinnor som lever i heterosexuella relationer och utövar våld gentemot sin partner i flera fall har haft en variation av olika diagnoser som exempelvis borderline (Goldenson, Spidel, Greaves & Dutton, 2009).

I en svensk kvalitativ studie om unga kvinnors upplevelse av våld i nära relation beskriver en av de två deltagande kvinnorna att mannen i början av relationen var kärleksfull och vänlig, för att sedan förändra sitt beteende. Hon säger också att det fysiska våldet inte var värst. Det psykiska våldet med kränkande ord, förolämpningar och hån var det mest smärtsamma. Det gav henne en känsla av att vara värdelös, ovärdig och att hon var ingenting värd. Båda kvinnorna beskriver att de blivit kontrollerade av sina partners och en av dem har blivit inlåst i hemmet och vaktad av pojkvännens vänner och familj när han inte var hemma (Wiklund, Malgren-Olsson, Bengs, & Öhman, 2010). Kvinnans bakgrund framkommer inte i studien och kan inte uteslutas eller fastställas att det i hennes fall där hon blev vaktad av sin pojkväns vänner och familj är hedersrelaterat våld.

För att återhämta sig efter ett upplevt trauma som våld i nära relation kan vara beskrivs att återfå kontroll, säkerhet och sociala band som viktiga faktorer för en lyckad återhämtning (Abrahams, 2007; Herman, 1992). En grundläggande upptäckt i studiens resultat var beskrivningen av återhämtningen. Återhämtningen drog ut på tiden till följd av bristen på stöd och säkerhet i hemmet och deras omgivning. Kvinnorna var fortsatt kontrollerade av sina ex efter relationerna avslutats. Kvinnorna uppgav att deras återhämtning kom efter stöd från betydelsefulla personer och professionella. Med hjälp av dem kunde kvinnorna återfå social respekt, kontroll, frihet och hopp om en bättre framtid (Wiklund, Malgren-Olsson, Bengs, & Öhman). Chung (2007) skriver att pojkar och mäns våld mot kvinnor kan antingen förklaras som ett individuellt problem eller relaterat till strukturella problem om könsojämnställdhet och könsmaktsrelationer. Om det ses som ett individuellt problem ska kvinnor som är offer för våldet ses som ansvariga för att själva stoppa våldet och bli anklagade för att de gjort ett dåligt val av pojkvän.

Enander (2010) har gjort en kvalitativ studie om hur kvinnor stämplar sig själva som dumma för att de inte lämnat den våldsamma relationen tidigare. Kvinnorna sa att de varit blinda för sina mäns beteenden så som männens bruk av droger eller ekonomiskt utnyttjande av dem. Kvinnorna beskrev att de blev lurade och manipulerade. En kvinna beskrev att hon kom från en normal, akademisk familj utan sociala problem. Hon beskrev det som obegripligt att hon kunde hamna med en make som kränkte henne. Kvinnan pratade i termer av att vara

intelligent, kompetent, duktig och full av energi som motsats till att vara utsatt för misshandel och kränkande handlingar. Hon beskrev att vara utsatt för misshandel och kränkningar som samstämmigt med att vara inkompetent, dålig och dum. I Enanders studie presenteras en studie som uppger att förövare nedvärderar kvinnor genom att kränka deras intelligens och att kalla dem dumma vilket är ett välkänt fenomen när man undersöker våld i nära relation (Rodenburg & Fantuzzo, 1993).

Mäns våld mot kvinnor beskrivs som ett världsspritt socialt problem med negativa konsekvenser för kvinnorna som är offer, oavsett och våldet är fysiskt eller psykiskt (Samelius, 2007; Smith, Thomson, Devellis, Earp & Coker, 2002). I Enander studie beskrivs att i Sverige är kampen mot våld i nära relation och framförallt mäns våld mot kvinnor på agendan politiskt. Sverige är känt i omvärlden för att vara ett land med starka jämställdhets ideologier och en regering som vill uppnå jämställdhet. Sverige är rankat som det mest jämställda landet i världen (Lopes-Claros & Zahidi, 2005). Trots ideologier om jämställdhet mellan könen plågas Sverige och andra välfärdsstater fortsatt av mäns våld mot kvinnor (Lundgren, Heimer, Westerstrand & Kalliokoski, 2002).

År 2001 gjorde statistiska centralbyrån en undersökning tillsammans med brottsoffermyndigheten och Uppsala Universitet kring våld i nära relation om hur utsattheten och våldet sett ut efter en separation. Enligt denna studie som heter slagen dam har 35 procent av kvinnorna i studien som varit gifta eller sambo med en man någon gång varit utsatt för våld av den tidigare sambon eller maken. Totalt 16 procent av kvinnorna i studien har erfarenhet av att blivit utsatt för sexuellt våld från en tidigare make eller sambo där de blivit tvingade till någon sexuell handling genom hot eller att partnern försökt tvinga kvinnan till sex. I studien ställdes en fråga om mannen hotat kvinnan att göra henne illa fysiskt och totalt 19 procent av kvinnorna uppger att de blivit hotad av en tidigare make eller sambo. (Lundgren, Heimer, Westerstrand, & Kalliokoski, 2001).

En studie gjordes av Ornstein och Rickne (2013) där materialet från studien slagen dam användes. Studien visar att ca 10 procent av alla kvinnor under sin livstid varit utsatta för förföljelse och överfall efter en separation. Om det förekommit kontrollerande beteenden eller någon form av våld under relationen visar resultatet att männen är överrepresenterade i benägenheten att förfölja och utöva våld efter att relationen avslutats. Enligt studien är gemensamma barn i relationen som avslutats är en annan faktor som bidrar till en ökad risk för att utsätts förföljelse eller överfall efter en avslutad relation om det förekommit våld i relationen när den pågick. Antalet kontrollbeteenden som mannen uppvisar under en relation ökar linjärt risken för att mannen utsätter kvinnan för förföljelse efter att relationen avslutats. Studien föreslår mer forskning på direkta faktorer mellan relationer och vad som gör att förföljelse eller övergrepp uppstår. En bredare studie med vidare frågor för att se mönster i relationerna och att även få med männens attityd och tankar på hur relationen fungerar. En del andra forskare påpekar ofta att de olika teorierna baserade på faktorer som stress, personlighet och missbruk inte kan förklara varför män är så dominerande bland förövarna och varför många specifikt fokuserar sina våldsamma handlingar mot kvinnor (Dobash & Dobash, 1979; Kelly, 1988; Lundgren, 1995). I en studie hävdar forskaren att en historia av kontrollbeteenden från förövaren är en viktig faktor för att förutsäga risken för om beteenden som förföljelse och överfall kommer kunna uppstå efter relationen avslutats, vilket

är förankrat i feministisk teori (Kelly, 1988). Kontrollbeteenden har även visats förutsäga allvarlighetsgraden och frekvensen av våld relationer och ökar risken för att våld ska uppstå i en relation (Johnson & Leone, 2005).

2.1 Reflektioner

I den tidigare forskningen som redogörs ser vi att det finns studier på olika stadier i relationsprocessen. Generellt fokuseras studier ofta på mäns våld mot kvinnor som ett utbrett världsproblem som förekommer i alla länder. Sverige anses vara i framkant i jämställdhetsfrågor och i arbetet för kvinnors rättigheter. Nybergh, Enander och Krantz (2016) fokuserade på just männens utsatthet i sin kvalitativa studie som visade att många av männen även utövade våld mot sin partner. Både män och kvinnor kan vara utsatta för våld i nära relation även om det är mer vanligt och uppmärksammat i samhället när kvinnor utsätts. I den kvantitativa studien bland unga personer mellan 18-25år kunde vi se att strax över 11 procent upplevt våld i sin relation. Det visades i deras studie att både kvinnor och män utövade olika typer av våld mot sin partner (Viejo, Rihcón & Ortega-Ruiz, 2018). En del av dessa studier bryter mot den generella upplevelsen av att det är endast kvinnor som är utsatta för våld i nära relation och att endast män är förövare. Det finns även män som är utsatta i sina relationer, både de som lever i heterosexuella och homosexuella förhållanden. Den tidigare forskningen kring fenomenet våld i nära relation är viktig för att förstå hur och varför våld i nära relation är ett sådant utbrett samhällsproblem världen över. Det skulle behövas mer omfattande forskning kring utsattheten som inte direkt riktar sig mot mäns våld mot kvinnor.

3 TEORETISKT PERSPEKTIV

I detta avsnitt kommer två olika teoretiska perspektiv presenteras. Inledningsvis det feministiska perspektivet där olika inriktningar inom feminism kommer förklaras. Det feministiska perspektivets olika inriktningar är olika ingångar att reagera på och förklara ojämställdhet och maktobalans som finns mellan kvinnor och män (Reynolds, 1993; Dominelli, 2002a). Sen kommer det intersektionella perspektivet presenteras. Intersektionaliteten bidrar till en ökad förståelse för hur olika maktstrukturer så som bland annat kön, ålder eller sexualitet påverkar jämställdheten och vilka möjligheter och begränsningar man har utifrån dessa maktstrukturer (Lykke, 2003). Dessa teoretiska perspektiv kommer senare användas i analysen av det resultat som framkommer i studien.

3.1 Feministiskt perspektiv

I socialt arbete menas med feministiskt perspektiv att reagera på den förtryckta situation många kvinnor runt om i världen lever i. Denna livssituation för kvinnor förekommer i de allra flesta länderna i världen. Feministiskt tänkande innefattar flera olika skilda perspektiv så som politiskt, sociala, kulturella och patriarkal dominans över kvinnor. Med patriarkal dominans menas det samhällssystem som ger män privilegier som inte kvinnor har i samhället. Det feministiska perspektivet vill öka medvetenheten och bidra till en förändring för kvinnors ställning i samhället (Payne, 2008). Inom feminismen finns olika feministiska perspektiv som har olika förklaringar till orättvisorna mellan kvinnor och män (Reynolds, 1993; Dominelli, 2002a).

Liberal feminism handlar om jämställdhet mellan kvinnor och män framförallt gällande arbete, omsorg och familjeansvar. Könsskillnaderna utgår från kulturella antaganden och påverkar de sociala relationerna. I den liberala feminismen anser man att samhället kan bli mer jämställt genom lagstiftning, sociala överenskommelser och uppfostran där barn inte ska acceptera ojämlikheter mellan könen när de blir vuxna. Den liberala feminismen ska på det sättet bidra till att ojämlikheterna mellan könen och att maktbalansen mellan könen ska minskas (Reynolds, 1993; Dominelli, 2002a). Den liberala feminismen kritiserar för att den bygger på både män och kvinnors vilja och motivation för att arbeta för ett mer jämställt samhälle och kan bli ineffektivt (Payne, 2008). Växer man upp i en familj som inte vill förändra sina tankar och värderingar om ojämlikheterna som finns i samhället kommer således ingen förändring att ske och de ojämlikheter som finns mellan könen kommer reproduceras från generation till generation.

Radikal feminism inriktar sig främst på patriarkatet som system i samhället. Där män har privilegier i samhället som kvinnor saknar. Det är en samhällsstruktur som finns där kvinnor är underordnade män i samhället och kvinnor har inte samma makt eller förutsättning i sitt liv som männen (Reynolds; Dominelli). Kritik har förts mot den radikala feminismen då det fokuserar på genusskillnader och kvinnors gemensamma erfarenheter. Kvinnors förmåga att skapa sociala förändringar kan då bagatelliseras och de placeras i en offerroll när kvinnorna placeras i den strukturen och inte bedöms kunna uppnå några förändringar (Payne).

Socialistisk eller marxistisk feminism säger att förtryck mot kvinnor beror på strukturer i ett klassbaserat socialt system i samhället. Kvinnor reproducerar arbetskraft och står för arbete i hemmet och bidrar så till kapitalismen. Förtrycket mot kvinnor samverkar med andra förtryck som etnisk bakgrund och olika funktionshinder (Reynolds; Dominelli). Det är framförallt den radikala feminismen som kritiserar socialistisk feminism för att de inte i tillräcklig utsträckning tar hänsyn till de maktrelationer som finns mellan kvinnor och män som bland annat kan yttra sig genom våld och sexualitet. Att fokusera på klass och ekonomiskt förtryck ger inte tillräckliga förklaringar av patriarkatet som till stor del påverkas av maktrelationerna mellan könen enligt den radikala feminismen (Payne).

Postmodern feminism beskriver en komplexitet i sociala relationer och att olika diskurser i samhället skapar antaganden om hur kvinnor ska vara och hur de ska behandlas. Den postmoderna feminismen intresserar sig för att granska olika kategorier som relationer och samhällssystem istället för att direkt acceptera dem (Reynolds; Dominelli). Postmodern

feminism har kritiserats för att de finns idéer om hur språket skapar olika kategorier, där kvinna inte är en enda kategori och därför blir förtrycket och ojämlikheterna mot kvinnor otydligt. När kvinnor kategoriseras som en kategori utan hänsyn till andra faktorer som sexualitet eller etnicitet blir det inte tillförlitligt. Kvinnor är inte en homogen utan andra faktorer måste tas hänsyn till (Forcey och Nash, 1998).

I denna studie används det feministiska perspektivet för att bidra en förståelse för hur kvinnors och mäns relationer ser ut och varför ojämlikheter mellan könen uppstår. Många forskare menar att makt är centralt inom feministisk teori och att det handlar om mer än att uppmärksamma de skillnader som finns mellan könen. Den maktrelation som finns mellan kvinnor och män måste förändras och att denna makt uppstår från de strukturella utgångspunkter i institutioner och relationer där könsordning är genomgående (Jansson, 2016).

3.2 Intersektionalitet

Intersektion är i kartor en skärningspunkt mellan en breddgrad och en meridian och kan visa en exakt plats. Inom sociologisk forskning är intersektionalitet ett begrepp som kommit fram i feministisk och antirasistisk forskning där man kan med hjälp av intersektionalitet förstå olika maktstrukturer som finns i samhället påverkar exempelvis kvinnors förutsättningar i samhället (Lykke, 2003). Intersektionalitet kommer ursprungligen från den postkoloniala feminismen och begreppet vill förklara skärningspunkterna mellan olika maktstrukturer och hur dessa påverkar varandra och maktens formation (Molina, 2016). Dessa maktstrukturer kan vara kön, etnicitet, sexualitet, ålder eller funktionshinder och andra strukturer som kan påverka hur maktstrukturerna i samhället formas (Lykke). Intersektionalitet som perspektiv har gett könsfrågorna möjlighet att visa hur dessa påverkar i andra sammanhang än i genusforskningen och kan ge möjlighet att hantera ojämlikheter som finns. Att det är fler maktstrukturer än enbart kön som påverkar och bidrar till de ojämlikheter som finns i samhället (de los Reyes, 2007). För att kunna göra intersektionella analyser på maktordningar i samhället kan inte kön analyseras enskilt från klass eller etnicitet och sedan lägga samman med de andra variablerna, dessa måste analyseras integrerat och tillsammans. Det finns inga färdiga eller enkla formler för att göra intersektionella analyser eftersom de utgår från en komplexitet där sociala relationer och framförallt maktrelationer hela tiden reproduceras och förnyas. Det beskrivs finnas två olika inriktningar på det intersektionella perspektivet. Dels på identiteten hos den enskilda individen och vad det innebär att tillhöra olika kategorier så som sexualitet, kön och etnicitet. Den andra inriktningen fokuserar mer på de strukturer och system i samhället som skapar de maktordningarna som bidrar och skapar ojämlikheter i samhället så som sexism, rasism och klassförtryck (Molina). Paulina de los Reyes, Diana Mulinari och Irene Molina (2006) beskriver att ett problem med det intersektionella perspektivet är att det inom den intersektionella forskningen inte finns något utrymme för att se hur maktrelationerna mellan olika kvinnor ser ut. Kvinnor framställs generellt som en homogen och konfliktfri grupp. Alla kvinnor kategoriseras som likadana vilket inte är förenligt med verkligheten. Hänsyn tas heller inte till sexualitet, etnicitet eller erfarenhet av klasstillhörighet när man skapar strategier för kvinnor. Kvinnor måste kunna

ses som olika individer inom den intersektionella forskningen, de maktordningar och strukturer som påverkar exempelvis en kvinna behöver inte påverka en annan. En grupplösning för alla kvinnor är inte möjligt för att förändra de maktstrukturer som finns i samhället (de los Reyes, Mulinari & Molina, 2006). Men att bara vara medveten om de olika kategorier som finns fyller ingen funktion om man inte har förståelse, kunskap och kan förklara hur de uppkommit ur ett historiskt perspektiv. Detta för att det intersektionella perspektivet kan koppla makt och ojämlikheter till individens egna möjligheter att agera inom de strukturer som finns i samhället. Detta bygger på en historia om de maktstrukturer som finns i samhället och funnits under en lång tid och det ser olika ut världen över (de los Reyes & Mulinari, 2005).

4 METOD

Denna studie är förankrad i tidigare forskning och de teorier som presenterats har inte varit utgångspunkt i utformningen av syfte och frågeställningar. Valet av teorierna har gjorts för att analysera materialet av de redan etablerade definitioner av våld i nära relation och könsidentiteter. De definitioner av våld i nära relation som använts i studien är Socialstyrelsen's (2019) och RFSL's (2019) redan operationaliserade definitioner av våld i nära relation.

Studien är inte enbart deduktiv då Bryman (2018) skriver att en deduktiv studie har hypoteser som efter redovisat resultat kan bekräftas eller förkastas. Studien är heller inte enbart induktiv då en induktiv teori drar man generella slutsatser efter observationer eller resultat av en undersökning. Det har i studien varit en växelverkan mellan dessa forskningssätt. Studien har därmed paralleller med abduktion som Bryman (2018) skriver är att en teoretisk förståelse för de människor och kontexter som studerats skapas. Efter att ha fått förståelse för hur verkligheten är ur respondenternas perspektiv redogöra den sociala verkligheten av dessa perspektiv.

4.1 Val av metod

Studien genomfördes med en kvantitativ metod. Kvalitativa studier vill få en större och djupare förståelse för ett visst fenomen och den kvantitativa metoden fokuserar på att finna samband mellan olika variabler (Bryman, 2018). Det bedömdes att den kvantitativa metoden var bäst lämpad för studiens syfte och för att besvara de formulerade frågeställningarna. En kvantitativ undersökning kan ge statistiskt generaliserbara resultat som Bryman (2018) beskriver kan hävdas vara giltiga även för de som inte deltar i studien. Denna studies storlek medför att resultaten inte är statistiskt generaliserbara. Hade studien genomförts kvalitativt hade resultatet givit en djupare förståelse för enskilda individers upplevelse av våld i nära relation och vad de anser är våld i nära relation.

4.2 Urval

Det har gjorts ett bekvämlighetsurval då författaren är medlem i en större sluten Facebook grupp med strax över 6000 medlemmar, gruppen är en medlemsgrupp för personer som bor i staden där studien genomförts. Enkäten lades ut i denna grupp och efter en timme hade tillräckligt med respondenter besvarat enkäten och den stängdes. Enkäten besvarades av totalt 136 personer varav 119 var kvinnor och 17 män. Varför endast kvinnor och män och inte personer med andra könsidentiteter deltog i studien kan det finnas flera orsaker till. Könsidentitet innebär det kön som man identifierar sig med och behöver inte överensstämja med det juridiska könet. Av den anledningen skulle därför en del av de som uppgett att de identifierar sig som kvinna eller man juridiskt kunna tillhöra det motsatta könet.

4.3 Datainsamling och genomförande

I kvantitativ forskning finns olika datainsamlingsmetoder. En strukturerad intervju eller enkätundersökning är båda lämpliga för kvantitativ forskningsmetod. I en strukturerad intervju ställer intervjuaren frågor från ett i förväg fastställt frågeschema. Samtliga respondenter ska få samma frågor och det gör det möjligt för intervjuaren att få jämförbara resultat. En enkät skickas till respondenterna per post eller mail som respondenterna sedan själv fyller i. Fördelarna med en strukturerad intervju är att man kan hjälpa respondenten om hen inte förstår frågan, bortfallet är mindre i strukturerade intervjuer än enkäter och risken att respondenten inte besvarar alla frågor är mindre. Fördelarna med enkäter är bland annat att de är billigare och snabbare att administrera och det blir ingen intervjuareffekt vilket innebär att intervjuaren inte påverkar respondentens svar (Bryman, 2018).

Inledningsvis planerades att datainsamlingen skulle ske med pappersenkäter på Mälardalens högskola. Till följd av att undervisningen skett på distans på grund av Covid-19 var det inte genomförbart. Enkäten gjordes då i Google forms och inleddes med ett missivbrev där syfte med studien förklarades. Bryman (2018) skriver att ett tydligt informationsbrev som förklarar syftet med studien, varför den är viktig och hur respondenterna valts ut minskar bortfallet vid enkätundersökningar. Utformningen av enkäten utgick från Socialstyrelsen och RFSL's definition av vad våld i nära relation är. Samtliga svarsalternativ på frågan om vad respondenten anser vara våld i nära relation är enligt dessa definitioner en form av våld (Socialstyrelsen, 2019., RFSL, 2019). Frågorna med de olika svarsalternativen avslutades med en tom rad för respondenterna om de ville ange någonting annat som våld i nära relation. Bland dessa olika svarsalternativ är inte grova våldsbrott med som alternativ så som våldtäkt, sparkar, strypgrepp eller grov misshandel. Anledningen till att dessa alternativ inte är med är att i enkäten skulle då våld av en mindre grov karaktär kunna bagatelliseras hos respondenterna. Det skulle kunna finnas en rädsla för att vara sanningsenlig om vad man varit utsatt och en rädsla för att kunna bli identifierad trots att det framgår i missivbrevet att det inte är möjligt. Dessa grova våldsbrott kan ha ett straff på upp till sex års fängelse och anses inte ska tas upp för diskussion i denna studie om det är våld i nära relation eller ej. Enkäten avslutades med ett öppet kommentarsfält där de svarande fick möjlighet att skriva

om det var någonting ytterligare de ville tillägga gällande våld i nära relation. Syftet med detta kommentarsfält var att även få in kvalitativa data till studien.

4.4 Bortfall

Bryman (2018) skriver att bortfall är om en respondent väljer att ta tillbaka sin medverkan eller inte skickar sitt svar. I Denna studie har ingen av de som besvarade enkäten hört av sig och velat ta tillbaka sitt enkätsvar. Respondenterna kunde innan de besvarade enkäten välja om de ville delta eller ej. Enkäten lades ut i en Facebookgrupp och respondenterna gjorde valet att besvara enkäten. Hade enkäten skickats till e-mail adresser eller per post till olika personer hade bortfallet med stor sannolikhet varit större. Det finns heller inte något internt bortfall, samtliga respondenter har valt att besvara samtliga frågor i enkäten.

4.5 Databearbetning och analysmetod

De 136 enkätsvaren sammanställdes, bearbetades och analyserades i Statistical Package for the Social Sciences (SPSS). Det gjordes bivariata sambandsanalyser (Gamma och Pearson's r) för att utläsa variablerna och finna signifikans i analyserna. Signifikans är sannolikheten att ett samband beror på slumpen. Samband är signifikanta vid 5 procent nivå (p-värde=0,05) vilket betyder att 5 procent beror på slumpen. Sambandet får i analysen ett värde som visar hur starkt sambandet är. 1,000 är ett perfekt samband och mycket starkt och fram till 0,19 är mycket svagt. Däremellan kan sambandet vara svagt, medelstarkt eller starkt. Gamma kan användas vid signifikanstest av variabler på ordinalskalenivå. Pearson's r visar om det finns samband, dess styrka och vilken riktning sambandet har, alltså vilken av variablerna som påverkar den andra (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2018). Resultaten analyserades vidare i förhållande till tidigare forskning och teoretiska perspektiv.

4.6 Etiskt ställningstagande

I arbetet med denna studie har hänsyn tagits till de forskningsetiska principerna. I missivbrevet som kom med enkäten har information om studiens syfte framkommit, respondenterna har fått information om att deras deltagande är frivilligt och att det insamlade materialet endast kommer användas för forskningsändamål och inte kommer spridas vidare. Respondenterna har informerats om möjligheten att ta del av studiens resultat. Då enkäten gjordes digitalt gjordes ett aktivt val att inte samla in e-postadresser till respondenterna och därmed kunde respondenterna inte spåras och var således anonyma, vilket framkom i missivbrevet.

Då studiens ämne är av känslig karaktär och en av frågorna i enkäten var om ens egen erfarenhet och utsatthet för våld i nära relationer kan ett visst etiskt problem finnas med personer som varit utsatta men valt att säga nej på frågan med oro för att de ska kunna identifieras, trots att detta förklarats i missivbrevet att det inte är möjligt.

4.7 Validitet och reliabilitet

Validitet skriver Bryman (2018) är om studien mäter det den avser att mäta. Studiens data är insamlad med enkäter och anses direkt härröra till studiens syfte och frågeställningar. Ett hot mot validiteten skulle kunna vara att enkäten inte är sanningsenligt ifylld av respondenterna på grund av att det är ett känsligt ämne att erkänna sig utsatt för. Respondenterna har i enkäten fått ange om de har någon i sin närhet som varit utsatt för något av de angivna alternativen. Respondenterna kan ha personer i sin närhet som är utsatta utan att respondenterna vet om det och det är därför ett mörkertal om hur utsattheten bland respondenternas närstående ser ut. Då studien är i en liten omfattning finns det heller inga generaliserbara resultat mer än att de är teoretiskt generaliserbara kopplat till tidigare studiers resultat.

Studiens pålitlighet och om studien är reproducerbar skriver Bryman (2018) är kvantitativa studiers mått på reliabilitet. Studiens empiri är insamlad med det bifogade missivbrevet, bilaga A och den bifogade enkäten, bilaga B. Då studien har ett begränsat antal respondenter och resultatet baserat på personliga uppfattning och upplevelse skulle inte resultatet av denna studie inte bli detsamma om datainsamlingen skulle göras om med en ny grupp respondenter. För att uppnå en högre reliabilitet i studien skulle denna behövas göra i en större uppfattning med fler respondenter för att besvara enkäten. Resultatet skulle då även kunna bli mer statistiskt generaliserbart.

5 RESULTAT OCH ANALYS

Resultatet kommer redovisas och förklaras med hjälp av tabeller med resultatet från de analyser som är gjorda i SPSS. De analyser som gjorts för att finna signifikanta värden och på bästa sätt redovisa resultatet är bivariata sambandsanalyser. Resultatet innefattar även en del kvalitativt material från den öppna frågan i enkäten där respondenterna själva kunde skriva vad de ville om fenomenet våld i nära relation. Det kvalitativa resultatet kommer redovisas med citat av vad respondenterna har skrivit i de öppna alternativen om vad de anser är våld och vad de och deras närstående varit utsatta för i en relation samt de svar de gett i den avslutande öppna frågan i enkäten. Därefter kopplas resultatet till tidigare forskning och teoretiska perspektiv.

5.1 Resultat

Studien baseras på 136 insamlade enkäter som besvarats digitalt av personer över 18 år som är medlemmar i en gemensam grupp för invånare i en mindre stad i Sverige. Av de som besvarade enkäten var 17 män och 119 kvinnor, andra könsidentiteter fanns som alternativ men det är endast kvinnor och män som valt att besvara enkäten. Eventuella orsaker till varför det endast är kvinnor och män som valt att delta i studien framkommer i diskussionen.

Respondenternas ålder är spridd mellan ålderskategorierna som angivits i enkäten 18-30 år, 31-50 år och 50+år.

Tabell 1: Vad som i högst utsträckning ska definieras som våld i nära relation enligt respondenterna

Att bli slagen av sin partner	98.5% (136 svar)
Hot om våld från sin partner	96.3% (131 svar)
Att bli dragen i håret av sin partner	96.3% (131 svar)
Att bli fasthållen mot sin vilja	95.6% (130 svar)
Att bli knuffad av sin partner	89% (121 svar)
Att bli hindrad av sin partner från att träffa vänner och familj	89% (121 svar)

I enkäten gavs 21 olika påståenden där flera alternativ kunde väljas och där respondenten skulle välja de alternativ de ansåg skulle definieras som våld i nära relation. 98,5 procent, vilket är 134 av de 136 respondenterna ansåg *Att bli slagen av sin partner* ska definieras som våld (se tabell 1). Detta påstående är det som flest ansåg ska definieras som våld i nära relation. Det tillsammans med *Hot om våld från sin partner*, *Att bli dragen i håret*, *Fasthållen mot sin vilja*, *Att bli knuffad av sin partner* och *Att bli hindrad att träffa vänner och annan familj* är de som flest anser av de 21 olika alternativen ska definieras som våld i nära relation. Dessa olika alternativ är olika exempel på fysiska handlingar och olika former av fysiskt våld som partnern utövar.

Tabell 2: Vad som i lägst utsträckning ansågs bör definieras som våld i nära relation enligt respondenterna

Att din partner tar på din kropp när du sover	55.1% (75 svar)
Att gå med på sex fast man egentligen inte vill eller är sugen	58.8% (80 svar)
Att bli kritiserad för sitt beteende, till exempel för pratig eller för flörtig	63.2% (86 svar)
Att bli förlöjligad av sin partner	67.6% (92 svar)
Att du inte får köpa vad du vill för dina pengar	72.8% (99 svar)
Att din partner har sönder någonting som är ditt avsiktligt	74.3% (101 svar)

I tabell 2 ovan kan vi utläsa att det påstående som fick lägst svar, där 55,1 procent av respondenterna ansåg att det ska definieras som våld i nära relation var *Att din partner tar på din kropp när du sover*. *Att gå med på sex fast man egentligen inte vill eller är sugen* är ett annat av de alternativen som av respondenterna i lägre utsträckning ansåg bör definieras som våld i nära relation. *Att din partner tar på dig när du sover* och *Att gå med på sex fast man egentligen inte vill eller är sugen* kan vara både psykiskt våld och fysiskt då din partner vidrör på din kropp fast du egentligen hade velat avstå från det och du mentalt går med på

någoting som du hade velat säga nej till. Av de alternativ som anges i tabell 2 är flera av dessa olika former av psykiskt våld som *Att bli kritiserad för sitt beteende, Att bli förlöjligad av sin partner, Att inte själv få bestämma vad man vill köpa för sina egna pengar. Även att ens partner avsiktligt har sönder någonting som är ditt*, det kan vara någonting som har ett emotionellt värde för en. Generellt anser respondenterna att det fysiska våldet i högre utsträckning ska innefattas av fenomenet våld i nära relation än det psykiska våldet som färre anser tillhöra definitionen.

Det gavs utrymme för om det var någonting annat respondenten ansåg bör tillhöra definitionen av våld i nära relation. Respondenterna angav där olika exempel på kontrollerande beteenden som *Att partnern vill ha lösenord till mobiltelefon och sociala medier, Härskartekniker där man hamnar i beroendeställning till sin partner och Undanhållande av information från partnern gällande till exempel barnen*. Detta var olika former av våld som olika respondenter angav i enkäten.

De olika alternativ som varit valbara i enkäten är hämtade från socialstyrelsens (2019) och RFSL's (2019) definitioner av våld i nära relation. Dessa olika definitioner är innehållande mer än det fysiska våldet som är mer påtagligt och ibland synligt med blåmärken eller andra synliga skador. För den utsatta kan även fysiskt våld vara lättare att själv uppmärksamma, att bli slagen kontra att succesivt bli mer kontrollerad eller nedvärderad av sin partner. Det skulle kunna vara så att kontrollbeteenden, psykisk misshandel, ekonomiskt eller sexuellt våld tas inte alltid lika allvarligt som det fysiska våldet.

I slutet av enkäter gavs möjligheten att uttrycka sig om våld i nära relation där en av respondenterna ansåg att inget annat än det fysiska våldet är våld enligt hens uppfattning:

Våld är en distinktion! Tycker det blir missledande att lägga in andra definitioner såsom ekonomisk kontroll, det är inte våld. Det är fortfarande oacceptabelt och borde vara motsvarande straffskala - men det är inte våld. Risken man tar om man definierar handlingar som de facto inte innehåller våld, som våld är att begreppet urvattnas och de som faktiskt utsätts för våld inte tas på allvar.

En annan av respondenterna beskrev en möjlig anledning till att det psykiska våldet inte tas på lika stort allvar som det fysiska: *Svårt att veta var gränsen mellan fysiskt och psykiskt våld går. Är osäker på vad det står i lagboken om psykiskt våld och om det kan leda till rättegång - om det inte gäller rent hot.*

Hur rättssamhället fungerar kring detta fenomen har fler av respondenterna åsikter kring, att det inte tas på allvar och att man inte kan erhålla den hjälp som man skulle behöva för att inte fara illa av sin partner. En av respondenterna beskriver följande om sin egen utsatthet och att inte få den hjälp man behöver i den öppna frågan i enkäten: *Det är mycket vanligare än folk tror och rättssamhället finns inte där för en när man behöver det vilket gjort att jag slutat söka hjälp*. En annan av respondenterna skriver: *Att vi måste öppna våra ögon för att se hur BRETT detta är. Att det behövs fler lagar för att skydda.*

Flera av respondenterna har liknande åsikter som tidigare respondent där ett tema kan utläsas av att respondenterna tycker det är ett viktigt ämne som behöver uppmärksammas

mer och det behövs mer arbete för att motverka och minska våld i nära relation i samhället. Respondenterna skriver att våld i nära relation måste uppmärksammas mer och är mer än det fysiska våldet och att det finns många olika former av våld. Flera av respondenterna beskriver i den öppna frågan att våld inte bara är fysiskt handgripligt våld utan att även psykiskt våld som inte syns på samma sätt existerar i relationer: *Viktigt att alla förstår att våldet handlar både om handgripligt fysiskt våld och psykiskt våld.* En annan skrev: *Att psykiskt våld är så oerhört mycket jobbigare men svårt att få förståelse för det. Först när man hör om "fysiskt" våld.* En tredje respondent skrev att: *Våld är inte bara fysiskt våld, som slag och sparkar, utan även psykisk förföljelse. Våld kan förekomma i alla typer av relationer.* Ytterligare en annan av respondenterna skrev: *Skillnad på fysiskt och psykiskt våld. Psykiskt våld har man ett val att inte lyssna på (om man nu kan det). Svårt med fysiskt våld.*

Våldet kan vara både psykiskt likväl som fysiskt är respondenterna generellt sett överens om och att alla typer av våld är någonting som måste uppmärksammas. Respondenterna ger också exempel på svårigheten för den som är utsatt för våld i nära relation. Att det för någon som inte själv är utsatt är svårt att förstå hur det psykiska våldet påverkar en negativt. Att det finns en större förståelse för det fysiska våldet än det psykiska, dolda och kontrollerande våldet. Våld kan som en av respondenterna beskriver förekomma i alla typer av relationer. Komplexiteten som en av respondenterna beskriver att man i det psykiska våldet kan välja att inte lyssna, att man har ett eget val vid den typen av våld men att det enligt respondenten är svårare med fysiskt våld.

För att testa om det finns något samband mellan påståendet om det räknas som våld i nära relation om *Man blir hindrad av sin partner att träffa vänner eller annan familj* och om respondenterna *Någon gång i en relation varit rädd för sin partner* har en sambandsanalys med Gamma gjorts då variablerna är på ordinaleskalenivå. Resultatet visar att det finns ett signifikant samband (P-värde = 0,043) mellan påståendet om det räknas som våld i nära relation *Att man blir hindrad att träffa vänner eller annan familj* och om respondenterna *Någon gång i en relation varit rädd för sin partner*. Det är ett medelstarkt samband med en styrka på -0,549. Sambandet är negativt vilket innebär att de som *Någon gång i en relation varit rädd för sin partner* tenderar att i högre utsträckning anse att det räknas som våld i nära relation *Att bli hindrad av sin partner från att träffa vänner och annan familj*. Resultatet även visar att kön inte behöver ha betydelse för sambandet. Det finns ingen signifikans (P-värde = 0,321) mellan variablerna med man som kön och med kvinna som kön är variablerna heller inte signifikanta (P-värde = 0,161). Sambandet är däremot mycket starkt perfekt negativt samband med en styrka på -1,000 för män och medelstarkt för kvinnor med en negativ styrka på -0,453. Detta tolkas att det i studien att kön tenderar att ha betydelse för om man anser *Att bli hindrad av sin partner att träffa vänner och annan familj* ska räknas som våld i nära relation men det saknas statistisk signifikans. Att P-värdet inte uppnår signifikansnivå med kön som extra variabel kan bero på antalet respondenter som identifierar sig som man är för lågt till antalet men att det ändå finns ett starkt samband och att kön påverkar variablerna.

Att bli hindrad att träffa andra vänner och familj är enligt socialstyrelsen och RFSL (Socialstyrelsen, 2019; RFSL, 2019) att bli utsatt för våld i nära relation. Denna typ av våld

behöver inte vara fysiskt hindrande utan kan handla om att ens partner verbalt hindrar och att man då inte förmår eller vågar gå.

Tabell 3: Frekvensfördelning för om man varit rädd för sin partner i en relation

Kön	Har varit rädd för sin partner	Har inte varit rädd för sin partner
Man	5,9% (1 svar)	94,1% (16 svar)
Kvinna	51,3% (61 svar)	48,7 (58 svar)

Bland de manliga respondenterna är det 1 man av alla män i studien som *Varit rädd för sin partner i en relation*. Av de kvinnliga respondenterna har 61 av dem någon gång *Varit rädd för sin partner i en relation*, vilket är fler än hälften av de kvinnliga respondenterna. 91,5 procent av kvinnorna tycker det är våld *Att bli hindrad från att träffa vänner och annan familj*, medans hos männen anser 76,4 procent att det ska definieras som våld i nära relation.

Vid påståenden som handlar om sex anser kvinnor i högre utsträckning än män att det räknas som våld i nära relation. I en sambandsanalys av resultatet med Pearson's r har test gjorts om det finns samband mellan om man anser att det räknas som våld i nära relation *Att inte våga säga nej till sex* med utgångspunkt från variabeln kön. Resultatet av analysen visar att det finns ett signifikant samband (P-värde = 0,034) mellan kön och om man anser att det räknas som våld i nära relation *Att inte våga säga nej till sex med sin partner*. Sambandet har en negativ styrka $r = -0,157$. Det är ett mycket svagt samband som kan tolkas med att det finns en svag tendens att kön påverkar om man anser att det räknas som våld i nära relation *Att inte våga säga nej till sex med sin partner*.

Tabell 4: Räknas att gå med på sex fast man egentligen inte vill som våld i nära relation?

Kvinnor	61,4% (73 ja svar)
Män	41,2% (7 ja svar)

Kvinnor i studien anser i högre utsträckning än män att *Gå med på sex fast man inte själv egentligen vill* ska definieras som våld i nära relation. En högre andel av de kvinnliga respondenterna anser att det ska räknas som en form av våld i nära relation än vad männen i studien anser. Sambandet mellan *Att gå med på sex fast man egentligen inte vill* och kön i en sambandsanalys med Gamma är inte signifikant (P-värde = 0,058) då gränsvärdet för teoretisk signifikans är 0,050 vilket betyder att 5 procent av fallen beror på slumpen. Sambandet är negativt och svagt med en styrka på $-0,136$ vilket betyder att det finns en svag tendens att kön påverkar om man anser *Att det räknas som våld i nära relation att gå med på sex fast man egentligen inte vill*. Kvinnorna har i båda frågorna om sex relaterat våld en lägre acceptansnivå än männen i studien. Att sambandet inte uppnår signifikansnivå tolkas i studien som en följd av gruppstorleken bland de respondenter som identifierar sig som män.

Studien visar att av de 136 respondenter som besvarat enkäten har 54.4 procent sagt *Att de någon gång i en relation varit rädd för sin partner*. 25.7 procent säger att de under det senaste året varit utsatta för något av de i enkäten angivna alternativen på våldsdefinitioner.

Tabell 5: Vad respondenterna i högst utsträckning varit utsatta för i sina relationer

Jag gick med på sex med min partner fast jag egentligen inte var så sugen	59,7% (37 svar)
Min partner kallade mig för nedvärderande ord som till exempel idiot, kärring eller gubbjävel	58,1% (36 svar)
Min partner kritiserade mitt beteende att jag till exempel var för flörtig eller för pratig	54,8% (34 svar)
Min partner förlöjligade mig inför andra	48,4% (30 svar)
Jag vågade inte säga nej till sex med min partner	41,9% (26 svar)
Min partner hindrade mig från att träffa vänner och annan familj	40,3% (25 svar)
Jag fick inte delta i sociala aktiviteter för att min partner inte ville att jag skulle göra det	40,3% (25 svar)
Min partner kritiserade mitt utseende till exempel att jag var för lättklädd eller tjock	40,3% (25 svar)

I tabell 5 ovan går att utläsa de olika former av våld som respondenterna varit utsatta för av sin partners i de relationer där olika former av våld förekommit. Det som flest av respondenterna varit utsatta för i en relation är *Att gå med på sex fast man egentligen inte själv vill* och *Att bli kallad för nedvärderande ord av sin partner*. Respondenterna kunde välja att skriva om det var någonting utöver de angivna alternativen de varit utsatta för som de ville delge. Olika respondenter har beskrivit att *De blivit bestulna av sin partner för att bekosta missbruk*, *Blivit beskyllda för saker de inte gjort*, *Kontrollerade på sociala medier* och *Psykiska kränkningar*. Några av respondenterna beskrev *Att deras partner använde barnen på olika sätt gentemot dem*.

I en sambandsanalys (Pearson's r) av respondenternas utsatthet kan vi se att det finns ett signifikant samband (P-värde = 0,005) mellan att respondenterna *Gick med på sex fast de själva egentligen inte var sugna* och kön. Sambandet är svagt negativt med en styrka på -0,222 som betyder att kön tenderar att svagt ha betydelse för om man gått med på sex när man egentligen inte velat. Med ålder som oberoende variabel istället för kön är det signifikant (P-värde = 0,014) mellan variablerna. Sambandet är något svagare och fortsatt negativt med en styrka på -0,189 som betyder att ålder i lägre utsträckning än kön tenderar att påverka om man går med på sex fast man egentligen inte vill. Resultatet av respondenternas utsatthet visar även att den finns signifikanta samband (P-värde = 0,014) mellan *Att man i en relation inte vågat säga nej till sex* och kön. Styrkan i sambandet är svagt och negativt vilket betyder att kön svagt tenderar att påverka om man inte vågat säga

nej till sex. Det finns ytterligare signifikanta samband mellan kön och flera av de olika former av våld som respondenterna varit utsatta för. Sambandet mellan *Att blivit kallad för nedvärderande ord som till exempel kärring, gubbjävel, idiot och pucko* är signifikant (P-värde = 0,020) och påverkas av kön som variabel. Sambandet är däremot inte signifikant (P-värde = 0,092) mellan *Att ha blivit slagen av sin partner* och kön. Medans mellan *Att ha blivit kritiserad för sitt utseende till exempel att man är för lättklädd eller tjock* är sambandet signifikant (P-värde = 0,018) med kön som oberoende variabel.

Med ålder som oberoendevariabel var det fler signifikanta samband med respondenternas utsatthet än med kön som oberoendevariabel. Utöver de signifikanta sambanden som angivits med kön som oberoendevariabel har det i resultatet funnits signifikanta samband i flera av de olika formerna av våld.

Tabell 6: Signifikanta samband mellan respondenternas utsatthet och ålder

Min partner förlöjligade mig inför andra	P-värde = 0,025	Pearson's r = -0,168
Min partner hindrade mig från att träffa vänner och annan familj	P-värde = 0,023	Pearson's r= -0,171
Jag fick inte delta i sociala aktiviteter eller träning för min partner	P-värde = 0,023	Pearson's r= -0,171
Jag fick inte köpa vad jag ville för mina pengar för min partner	P-värde = 0,004	Pearson's r= -0,227
Min partner hotade med att ta självmord om jag skulle lämna relationen	P-värde = 0,028	Pearson's r= -0,164
Min partner kritiserade mitt beteende med att jag till exempel var för pratig eller för flörtig.	P-värde = 0,048	Pearson's r= -0,143

Med ålder som oberoendevariabel är flera av de påståendena som är signifikanta exempel på olika kontrollbeteenden hos ens partner. *Att inte kunna göra vad man vill utan att be om lov från partnern* och *Att bli hindrad av partnern*. Med kön som beroendevariabel är de signifikanta värdena mer av den karaktär av våld som riktar sig mot kvinnor generellt så som *sexuellt våld* och *Att bli kritiserad för sitt utseende* och stämmer väl med det tidigare påvisade resultatet om att kvinnor i högre utsträckning än män anser att dessa påståenden ska definieras som våld i nära relation i denna studie. Styrkan i dessa samband är alla mycket svaga eller svagt negativa vilket betyder att ålder svagt kan tendera att påverka hur respondenternas utsatthet sett ut.

Tabell 7: Utsattheten bland respondenterna spridd över ålderskategorierna.

Ålder	Har varit utsatt i en relation	Har inte varit utsatt i en relation
18-30 år	12,5 % (17 svar)	11,8% (16 svar)
31-50 år	8% (11 svar)	36,8% (50 svar)
50+ år	4,4% (6 svar)	26,5% (36 svar)

I tabell 7 kan vi utläsa om man ser till hur många som varit utsatta för våld i nära relation det senaste året och deras ålder att det är en högre andel utsatthet i de yngre åldrarna procentuellt än i den äldre ålderskategorin. Orsaken till att utsattheten i de yngre åldrarna är högre kan vara flera och av olika sort och den frågan har inte ställts i studien och kan därför inte besvaras med av respondenterna. Sambandsanalys med Gamma gjordes för att testa sambandet mellan om man *Någon gång i en relation varit utsatt för någon form av våld av sin partner* och ålder. Sambandet är signifikant (P-värde = 0,001) mellan variablerna och sambandet är medelstarkt positivt 0,529 vilket av det utlästa resultatet står för att utsattheten minskar linjärt med stigande ålder. Det finns inte något signifikant samband (P-värde = 0,173) mellan om man varit utsatt för våld i nära relation och ålder med kön som test variabel för män. Sambandet är positivt medelstarkt 0,641 och att det inte uppnår signifikans kan bero på att antalet respondenter är för lågt. För kvinnor är sambandet mellan variablerna signifikant (P-värde = 0,002) och fortsatt positivt medelstarkt 0,508. Kopplingar till teorier och tidigare forskning kan bidra till en förklaring till varför utsattheten är högre i den yngre ålderskategorin än i den äldre, dessa kopplingar redovisas i analysen av dessa resultat.

Tabell 8: Räknas att gå med på sex fast man egentligen själv inte är så sugen som våld i nära relation?

Ålderskategori	Ja	Nej	Totalt
18-30 år	63,6% (21 svar)	36,4% (12 svar)	100% (33 svar)
31-50 år	60,6% (37 svar)	39,4% (24 svar)	100% (61 svar)
50+ år	52,4% (22 svar)	47,6% (20 svar)	100% (42 svar)

Utsattheten är som vi läste i tidigare resultat högre i de yngre åldrarna och lägre i de äldre åldrarna. I tabell 8 kan vi utläsa att acceptansen för olika påståenden om vad som ska räknas som våld skiljer sig åt mellan de olika ålderskategorierna. *Att gå med på sex fast man egentligen inte vill*, anser fler procentuellt i den äldre ålderskategorin inte bör definieras som våld i nära relation än vad de i den yngre ålderskategorin anser. Detta är inte signifikant enligt analysen (P-värde = 0,307). Det kan ändå vara intressant utifrån att en högre acceptans gentemot de påståenden om olika former av våld som angivits i enkäten kan medföra att man inte ser sig som utsatt för våld av sin partner om man är utsatt för något av de påståenden som man själv inte definierar som våld i nära relation. Den högre acceptansen i den äldre ålderskategorin medför att fler av de äldre anser att en del av de beteenden som definieras av socialstyrelsen (2019) och RFSU (2019) som någon form av våld är beteenden som de accepterar i sina relationer och kan utsättas för eftersom de inte anser att det är våld.

Att vara utsatt för någon form av våld av sin partner påverkar hela livet och kan som tidigare forskning visat vara ett upplevt trauma. En av respondenterna i den öppna frågan beskriver sin upplevelse av att vara utsatt för våld i nära relation och hur det en lång tid efter att våldet upphört fortfarande påverkat hen negativt.

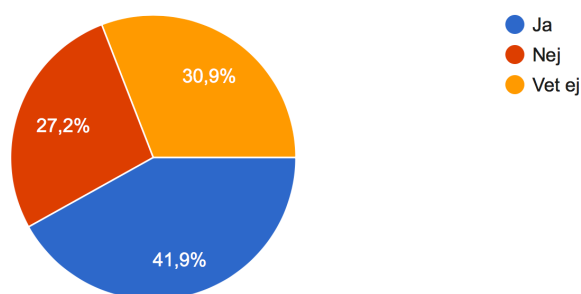
Det våld jag upplevde i en nära relation skedde för mycket länge sedan men har påverkat hela mitt liv ända fram till helt nyligen då jag efter många års helande och lidande äntligen är fri. Tyvärr fick mina barn jag har tillsammans med despoten också lida och de har fortfarande sviter efter upplevelser de varit med om fast de är också de på väg att förvandla sitt bly till guld, tack och lov.

Den beskrivning som respondenten delger är att livet påverkas i lång tid efter en avslutad destruktiv relation där både hen och även barnen bär negativa konsekvenser av det våld som förekommit i hemmet.

Diagram 1:

Har någon i din närhet varit utsatt för något av ovanstående alternativ det senaste året?

136 svar

I enkäten fick respondenterna besvara frågan om de hade någon i deras närhet som varit utsatt för våld i nära relation. En större andel av respondenterna uppgav att någon de kände varit utsatt av sin partner. 27,2 procent av respondenterna säger att ingen i deras närhet varit utsatt för våld i nära relation. Respondenterna fick samma valbara alternativ gällande vad personer i hens närhet varit utsatta för. Även på denna fråga fick de möjlighet att ange andra saker som de varit utsatta för. Utöver dessa angivna alternativ i enkäten beskrev respondenterna att personer i deras närhet utsatts för *Våldtäkt*, *Utnyttjande av beroendeställning* och att *Partnern var våldsam mot barnen och utsatte hen för psykisk misshandel*. Det som flest i respondenternas närhet utsatts för är *Att de blivit kallad för nedvärderande ord*, vilket 34 personer blivit, 33 personer *Har blivit förlöjligade inför andra* och 32 av respondenternas nära *Har blivit slagna av sin partner*.

5.2 Analys

I denna studie är det generellt en större andel av respondenterna som anser att det fysiska våldet i högre utsträckning än det psykiska, sexuella och ekonomiska våldet ska definieras som våld i nära relation. Enligt den socialistiska eller marxistiska feminismen beror orättvisor i samhället till stor del på de strukturer som finns i samhället och hur samhället är uppbyggt. Kvinnor sköter hushållet och barnen medans mannen jobbar (Reynolds, 1993; Dominelli, 2002a). I analyserna av resultatet ser vi att det sexuella våldet som att gå med på

sex fast man egentligen inte vill eller det ekonomiska och kontrollerande med att inte få köpa vad man vill för sina egna pengar i lägre utsträckning bör definieras som våld i nära relation. Ur en socialistisk feministisk synvinkel faller det inom den strukturen samhället har, där männen tjänar pengar och kvinnor ska reproducera arbetskraft och sköta hushållet (Reynolds; Dominelli). I studien som Nybergh, Enander och Krantz (2016) skrivit om mäns utsatthet av våld i nära relation framgick det att de männen som deltog i studien ansåg att kvinnorna utövade kontrollbeteenden gentemot dem genom att neka dem sex. Männen ansåg sig delvis ha rätten till att ha sex och att det var en form av våld från kvinnorna att neka dem den rätten. Med de strukturerna i samhället som den socialistiska feminismen beskriver (Reynolds; Dominelli) och hur män ser på sin rätt till sex (Nybergh, Enander & Krantz) så visar resultatet att det sexuella våldet som inte är av en våldsamt karaktär stämmer överens med varandra. Det skulle kunna förstås i en kontext av de gammaldags strukturerna i samhället där män är överordnade kvinnor i hemmet, står för inkomster och kvinnorna ska producera barn och stå för hushållsarbetet. Detta är en gammaldags struktur som man på olika sätt i Sverige jobbar bort. Att föräldrapenningen är uppdelad mellan föräldrarna och att en del av föräldrapenningen måste pappan ta ut är en sådan reform för att bryta mönstret av att bara kvinnor är hemma med barnen.

Resultatet har paralleller med studien som gjordes bland unga personer på ett universitet i Chile (Viejo, Rihcón & Ortega-Ruiz, 2018) och som visade signifikanta skillnader på graden av våld. Kvinnor var utövare av våld mot sin partner vid måttligt våld och män var då offer för våldet. Vid allvarligt våld var männen utövare och kvinnor offer. I flera av fallen var kvinnor och män både utövare och offer för våld i relationen (Viejo, Rihcón & Ortega-Ruiz, 2018). Det fysiska våldet som att bli slagen av sin partner var respondenterna i denna studie generellt överens om att det ska definieras som våld i nära relation och det skulle kunna bero på att det är mer upplyst i samhället som ett oacceptabelt beteende. Blir man slagen av sin partner vet man att det är fel och att ens partner inte får agera på det sättet. Det kan orsaka skador som syns och göra det lättare att anmäla och att ta steget att lämna den våldsamma relationen. Om en partner succesivt kränker och förnedrar dig kan det komma mer smygande på och man reagerar inte lika starkt och kan istället acceptera det beteendet från ens partner. Att bli förlöjligad av ens partner inför andra ansåg 67.6 procent bör definieras som våld i nära relation. Att bli förlöjligad av ens partner kan räknas som en kränkning och är straffbart. Straffet för kränkningar är skadestånd och regleras i skadeståndslagen. Där det står i 2 kap. 3§ skadeståndslagen: *Den som allvarligt kränker någon annan genom brott som innefattar ett angrepp mot dennes person, frihet, frid eller ära skall ersätta den skada som kränkningen innebär.* Just det var någonting som respondenterna i studien såg som problematiskt då de ansåg att psykiskt våld och kränkningar inte tas på samma allvar som fysiskt våld och att man inte får någon hjälp. En av respondenterna hade gett upp sina försök att få hjälp.

Den radikala feminismen menar att det finns maktskillnader mellan kvinnor och män och att kvinnor är underordnade män i samhället och att män har privilegier i samhället som kvinnor saknar (Reynolds; Dominelli). Dessa maktskillnader mellan kvinnor och män om de ses ur ett intersektionellt perspektiv skulle kunna förklaras genom att männen anser sig ha mer privilegier och i en högre social ställning än sin partner och då ha rätten att förlöjliga henne för att ytterligare påvisa sin överlägsenhet för andra (de los Reyes, 2007). Den

postmoderna feminismen beskriver också hur utifrån olika diskurser i samhället det görs antaganden om hur kvinnor ska behandlas. Utifrån detta perspektiv intresserar man sig mer i komplexa sociala relationer istället för att bara acceptera dem (Reynolds; Dominelli). Att bli behandlad på ett förödmjukande sätt och acceptera det är ingen lösning på hur man ska förändra strukturerna i samhället och minska på våldet. Då kommer strukturerna bara reproduceras och fortgå utan förändring. Av 17 män som deltog i studien hade en av dem någon gång varit rädd för sin partner, samtidigt som 61 av kvinnorna någon gång varit rädd för sin partner. Nybergh, Enander och Krantz (2016) beskriver att männen de intervjuade till sin studie generellt inte tyckte det var hotfullt med psykiskt våld från sin partner. Samtliga män de träffade i sin studie var eller hade varit utsatta för våld i nära relation av sin partner. Trots det var inte männen rädda för sin partner.

Har man någon gång varit rädd för sin partner i en relation visar signifikansen att sannolikheten är stor att man anser att bli hindrad från att träffa vänner och familj är en definition av våld i nära relation. Intersektionella analyser görs för att se hur kön och andra variabler påverkar situationen. I denna analys är det inte signifikant med kön som variabel, utfallet är således inte beroende av kön (de los Reyes, 2007). Varför det inte är signifikant med kön som variabel i analysen kan bero på att fler av männen ansåg att det är våld i nära relation att bli hindrad från att träffa vänner och familj än antalet män som varit rädda för sin partner. Männen i denna studie har som i Enander (2010) studie inte varit rädda för sin partner.

Där vi ser att det är signifikant med kön som variabel var vid påståendet om att inte våga säga nej till sex är en definition av våld i nära relation. En högre procentenhet av kvinnorna än männen anser att inte våga säga nej till sex är att vara utsatt för våld i nära relation. I båda påståendena om sexuellt våld har kvinnorna en lägre acceptans gentemot den typen av våld än männen har generellt i denna studie visar analyserna. I samhället finns strukturer där kvinnor i högre utsträckning än män utsätts för sexism i allt från reklam till vad som förväntas av kvinnor. Intersektionalitet kan bidra till en förståelse för att det här resultatet inte enbart hänger samman med individer som vill ha sex med sin partner oavsett om hen vill eller inte utan att det beror på de samhällsstrukturer som finns (Molina, 2016). Samhället är uppbyggt så att framförallt män i tidig ålder får träna upp sin aggressiva förmåga i olika aktiviteter som sportsliga och att senare tjänstgöra vid till exempel militären. Värnplikten är ett exempel som var obligatoriskt fram till 2000-talet och avsedd för män och där kvinnor inte ansågs som lämpliga (Säkerhetspolitik, 2015). Män får träna upp sin aggressiva förmåga i militär, kampsport och i andra idrotter där det finns en kultur om hur män ska förhålla sig till den manliga normen och vara macho. Kvinnor får i ung ålder olika skönhetsideal att förhålla sig till och som många vill eftersträva. Kvinnor ska vara sminkade, smala, ha kvinnliga former och vara tillgängliga för männen. Dessa strukturer i samhället påverkas av kön och reproduceras ständigt. Enligt den liberala feminismen är det sociala koder som kan brytas hos barn genom uppfostran om vad man ska acceptera och inte (Reynolds, 1993; Dominelli, 2002a).

De kvinnor som deltog i Wiklund, Malgren-Olsson, Bengs och Öhman (2010) studie sa att det värsta inte var den fysiska misshandeln de utsattes för från sin partner. De tyckte det värsta var det psykiska och kontrollerande våldet deras partner utövade mot dem. Ett beteende där

de inte vågade säga nej till sin partner och gjorde som deras partner ville. Den Liberala feminismen beskriver hur vidare könsskillnaderna påverkar de sociala relationerna. Att samhället skulle kunna bli mer jämställt med ytterligare lagstiftning och att de barn som växer upp idag uppfostras med sociala koder om att inte acceptera ojämlikheter mellan kön när de blir vuxna senare i livet (Reynolds, 1993; Dominelli, 2002a). I Sverige har många om inte de allra flesta fått höra av en vuxen när de var barn att *Han gjorde så för att han tycker om dig* när man blev slagen eller taget på bröstet av en jämnårig. Flera av respondenterna beskrev om psykiska kränkningar, hur de blev kontrollerade genom sociala medier där partnern ville ha tillgång till inloggningsuppgifter och hur partnern använde barnen emot dom. Denna form av psykiska våld är lik den ovan beskrivna kontroll och psykiska misshandel som kvinnorna i Wiklund, Malgren-Olsson, Bengs och Öhman (2010) studie beskrivit som det dom upplevde var värst.

Enander (2010) gjorde studie som visar att kvinnor stämplar sig själva som dumma för att de inte sett hur deras partner agerat mot dem psykiskt och fysiskt. Kvinnorna har sett sig som dumma för att de inte lämnat relationen utan stannat kvar av olika anledningar. Intersektionella analyser vill förklara hur maktstrukturerna formar relationen (Molina, 2016). En kvinna eller man som utsätts för våld av sin partner och stannar kvar i relationen gör det av olika skäl, något som intersektionella perspektivet kan bidra till att hjälpa oss förstå. En av maktstrukturerna i relationen är kön (Lykke, 2003). Sett ur den socialistiska feminismens synvinkel är en av kvinnans huvuduppgifter att reproducera barn som senare blir ny arbetskraft som vuxna. Kvinnans arbete är främst i hemmet med att sköta hushåll och det är mannen som står för de ekonomiska inkomsterna (Reynolds, 1993; Dominelli, 2002a). Att som underordnad i ett förhållande där partnern enligt dessa teorier innehar en större makt gör det svårt att lämna relationen. Med en lägre inkomst och att vara i en beroendeställning till sin partner ekonomiskt gör att förutsättningarna för att klara sig utan ens partner kan upplevas som dåliga. Beslutet att stanna kvar i relationen kan då upplevas som ett enklare och bättre alternativ. Vid undersökningar av våld i nära relation är ett känt fenomen att förövare nedvärderar och kränker framför allt kvinnors intelligens och kan kalla dem för dumma. Detta bekräftar kvinnans egna upplevelse och känsla av sig själv och bidrar till en försämrad självkänsla (Rodenburg & Fantuzzo, 1993). En av kvinnorna i Enanders (2010) studie beskriver att vara utsatt för fysiskt våld och kränkningar är detsamma som att vara ointelligent. En av respondenterna beskrev att hen varit utsatt av sin partner på 80-talet men fortfarande bar sviter från den relationen som hen fram till nu fått jobba med. Att vara utsatt för våld i nära relation oavsett om den är psykisk eller fysisk eller av någon annan karaktär har således negativa långvariga konsekvenser på måendet och påverkar synen man har på sig själv negativt. Ornstein och Rickne (2013) beskriver i sin studie att efter en avslutad relation upplever ca 10 procent förföljelse som stalking eller överfall från ens före detta partner. Detta för att göra ett försök att ha en fortsatt kontroll och makt över sin före detta partner.

Åldern har enligt studien betydelse för om man varit utsatt för våld i nära relation. I de yngre åldrarna är utsattheten högre än i de äldre ålderskategorierna. En av förklaringarna till en högre utsatthet hos unga än hos äldre skulle kunna kopplas till den liberala feminismen. Den liberala feminismen menar att ojämlikheterna mellan könen kan minskas genom lagstiftning och bland annat genom uppfostran av barn. Barnen ska som tidigare beskrivits lära sig att

inte acceptera orättvisor och ojämlikheter mellan kön som vuxna (Reynolds, 1993; Dominelli, 2002a). Den uppfostran som den yngre ålderskategorin fått gentemot den äldre ålderskategorin kan skilja sig åt. Våld i nära relation är mer oacceptabelt nu än vad det var för 50 år sedan. Fram till 1979 i Sverige var barnaga inte olagligt. Med den våldskulturen i familjerna fanns med stor sannolikhet våld mellan partners också som ett sätt att kontrollera och styra partnern. Alltså skulle den ökade utsattheten hos unga bero på att de inte accepterar dessa beteenden i högre utsträckning än vad de äldre gör. Och det behöver inte nödvändigtvis vara så att de är mer utsatta utan istället mer medvetna om vad våld i nära relation är.

I studien som gjordes i Chile bland unga studenter på ett universitet visade att 11 procent av respondenterna varit utsatta för knuffar och att bli fasthållen av ens partner. 24 procent av alla respondenter har levt i en relation där de varit utsatta för våld av ens partner, både psykiskt och fysiskt. Studien visade också att våldsamma och aggressiva beteenden med stor sannolikhet berodde på hur stor maktobalans som fanns i relationen. Desto högre maktobalans desto mer aggressiva beteenden. Av dessa unga respondenter var flera av dem, både kvinnor och män både förövare och offer i samma relation. Chile har en annan kultur än Sverige, som skiljer sig åt på många sätt där man bland annat har mer fysiskt kontakt med varandra än man har i Sverige (Viejo, Rihcón & Ortega-Ruiz, 2018). Även fast kulturerna skiljer sig åt och det är ett land där man lever annorlunda än i Sverige kan vi ur ett intersektionellt perspektiv se en hög utsatthet bland unga både kvinnor och män (Lykke, 2003). Med samma resultat som i svenska studier som visar att det förekommer flertalet relationer där båda partner är både förövare och offer (Anderson 2007; McKinney, Caetano, Ramisettu-Mikler & Nelson, 2009; Straus, Cerulli, McNutt, Rhodes, Conner, Kember, 2009). I studien från Chile framkommer inte om det finns några bakomliggande diagnoser i relationer där båda partners är förövare som andra studier visat (Goldenson, Spidel, Greaves & Dutton, 2009).

6 DISKUSSION

Studiens syfte var att se skillnader och likheter i hur personer med olika könsidentiteter ser på fenomenet våld i nära relation. Frågeställningarna som studien ämnat att besvara är vad våld är enligt människor som identifierar sig med olika kön och i vilken utsträckning utsätts personer med olika könsidentiteter utsätts för våld i nära relation.

I resultatet som studien uppvisar kan vi se att de definitioner som socialstyrelsen (2019) och RFSL (2019) gjort på våld i nära relation delvis stämmer överens med respondenternas åsikter om vad de anser ska definieras som detta fenomen. Så frågan om vad våld är enligt människor i samhället anser jag är besvarad i studiens resultat. Vi kan se i resultatet att det våld som är av en grövre karaktär i högre utsträckning definieras som våld än vad det mer psykiska och måttliga våldet. Det psykiska våldet upplever flera av respondenterna är svårt att definiera då det är situationsbundet beskriver de i den öppna frågan. Samma beteende

menar respondenterna kan definieras som våld beroende på om tonen eller situationen är negativ eller hånfull. Att bli förlöjligad anser således en del av respondenterna är acceptabelt om det är på ett skämtsamt istället för ett hånfullt sätt. Det sexuella våldet anser kvinnor i högre utsträckning än männen ska definieras som våld i nära relation än vad männen anser. Detta resultat stämmer väl överens om den svenska studien som visar att mäns anser sig till vis del ha rätt till sex och att det då är våld om kvinnan nekar mannen sex (Goldenson, Spidel, Greaves & Dutton, 2009). De olika påståenden som avser sexuellt våld är som tidigare beskrivits signifikanta i förhållande till kön och andra respondenter beskrev även att personer i deras omgivning blivit våldtagna av sin partner som de levit tillsammans med. Ur ett intersektionellt perspektiv där kvinnor generellt är underordnade män i maktstrukturen i samhället (Lykke, 2003) är det resultatet inte chockerande eller förvånande. Att det skiljer sig åt hur man ser på sexuellt våld. Att inte våga säga nej till sex innebär att man är rädd för vad som händer om man inte går med på partners önskan. Vad man är rädd för kan givetvis variera, kanske att hen blir sur eller att det annars kommer sluta i att man utsätts för misshandel av sin partner. Det är ett underliggande hot och som den liberala feminismen förespråkar så behövs barn tidigt få veta hur man respekterar varandra och att de inte ska acceptera de här maktstrukturerna när de blir äldre, och inte heller när de är barn (Reynolds, 1993; Dominelli, 2002a). Många av respondenterna anser att flera av de angivna alternativen i enkäten är våld och att det är ett stort samhällsproblem med våld i nära relation. De anser att rättssamhället inte är tillräckligt starkt för att skydda dessa människor som utsätts för det. Många anser att man behöver bli halvt ihjälslagen innan man kan få hjälp att ta sig ur relationen och det kan göra att man väljer att fortsätta leva i det destruktiva och kanske farliga förhållandet som en av respondenterna beskrev. Studierna som visar att cirka 10% av alla kvinnor som lämnar en relation där det förekommit våld från deras partner utsätts för förföljelse eller överfall från den före detta partnern. Maktstrukturerna i relationer påverkar hur relationen har sett ut. I hur stor utsträckning partnern agerat kontrollerande gentemot offret påverkar hur stor sannolikheten är att man utsätts för förföljelse efter att relationen avslutats visar studier och förankras i feministisk teori (Kelly, 1988).

Frågeställningen om hur utsattheten ser ut bland personer med olika könsidentiteter anses också vara besvarad. Utsattheten bland respondenterna var hög. Nästan hälften 45.6% av alla respondenter hade någon gång varit rädd för sin partner och en fjärdedel, 25.7% har varit utsatt för någon form av våld från ens partner det senaste året. I studien besvarades frågan om utsattheten bland respondenterna och det besvarades även vilken form av våld de varit utsatta för. De flesta av respondenterna som varit utsatta för någon form av våld från sin partner hade gått med på sex för att deras partner ville fast de inte själva egentligen ville, de hade blivit nedvärderade och kallade för kränkande ord och de blev kritiserade för sitt beteende, till exempel att de var för pratiga eller för flörtiga. Att bli kritiserad för sitt beteende där man till exempel anses vara för flörtig gentemot andra i omgivningen kan vara en form av svartsjuka och ett kontrollbeteende där ens partner vill styra hur man ska agera i sociala situationer. Ur ett intersektionellt perspektiv där mannen kan ses som överordnad kvinnan är detta kontrollerande beteende och svartsjuka ett sätt att utöva makt gentemot sin partner. I samhället finns hierarkiska strukturer med sexism där mannen kan anses ha rätt till kvinnans kropp i den makthierarkiska ordningen. Kvinnor ska ställa upp när mannen

behagar och foga sig efter hans vilja av hur hon ska bete sig när det kommer till beteende (Molina, 2016).

Utsattheten finns även bland män. I studien letades det efter artiklar som fokuserade just på mäns utsatthet av våld i nära relation. I den artikeln som redovisas i den tidigare forskningen skriven av Nybergh, Enander & Krantz (2016) var det 20 män som deltog i den kvalitativa undersökningen där fokus låg på deras egen utsatthet. Vad som framkom i studien var att flera av männen själva också var förövare gentemot sin partner och att i relationen var båda partner både offer och förövare. Likt det resultatet som framkom i studien från Chile där också många av männen var både offer och förövare i relationen (Viejo, Rihcón & Ortega-Ruiz, 2018). De allra flesta av männen var inte rädda för sina liv och var heller inte rädda för det psykiska våld de utsattes för, samtidigt som de levde med en partner som kontrollerade dem och även utövade fysiskt våld gentemot dem. Det var ett måttligt våld männen utsattes för som resulterade i blåmärken och rivsår, en fick ett brutet revben och det var således inte våld av dödlig karaktär. Männen var i större utsträckning utsatta för kontroll av sin partner (Nybergh, Enander & Krantz, 2016). I denna studie är det ingen av männen som varit utsatta för någon form av våld det senaste året och en av dem har i någon relation varit rädd för sin partner. Det större antalet av respondenter var kvinnor i studien och det var således en utmaning att få med männens perspektiv och utsatthet i studien.

Men hjälp av frågeställningarna anser jag att studiens syfte uppfyllts och att en redogörelse för hur personer ser på våld i nära relation i dagens samhälle gjorts. Respondenterna i denna studie ser det som ett samhällsproblem. Det skiljer sig en del mellan ålderskategorierna och kön vad man anser bör definieras som våld och således hur acceptansen mot olika beteenden i en relation är. Det finns utsatthet bland respondenterna och personer i deras omgivning och det är därför spritt i det område som studien genomförts. Det har i större omfattning vid något tillfälle funnits en rädsla för partnern och att våld ska uppkomma eller eskalera i omfattning.

Resultatet av denna studie visar att det kan antas att det arbete för att motverka våld i nära relation som gjorts i bland annat skolor och på verksamheter där unga personer verkar delvis har gett effekt. De unga har i studien en lägre acceptans för vad de anser är acceptabla beteenden. Utsattheten är fortfarande hög vilket är oroväckande. Studiens resultat kan användas för att upplysa professionella om vart det finns brister i vad samhället anser är våld i nära relation. Unga personer behöver stärkas i att vad som är beteenden de inte ska tolerera i en relation och de som är förövare behöver också upplysas och få hjälp med att förändra sitt beteende. Våld i nära relation bör det arbetas med i skolor i en tidigare ålder än på högstadiet, med hur man är mot varandra och ett vidare arbete kring rätten till sin egen kropp. Det behöver även arbetas med bland unga kring sex för att både flickor och pojkar när de blir äldre ska ha en sund och trygg relation till sex och att det är någonting båda ska vilja och ingenting man gör för någon annans skull. Många kommuner har en person som arbetar direkt med våld i nära relation för att stötta de som är utsatta och att på kommunal nivå bidra till att minska omfattningen i kommunen. Denna person skulle kunna jobba mer med att synas och sprida information i kommunen till samhällsmedborgarna. Någonting som inte görs i den kommunen där studien är genomförd.

Studiens val av metod anses vara rätt, liknande resultat hade inte kunnat fås med en kvalitativ studie då det inte hade varit möjligt att genomföra det stora antalet intervjuer. Att genomföra en kvalitativ studie med djupgående intervjuer hos personer med olika ålder och kön skulle vara intressant för att få en djupare förståelse och diskussion kring de olika påståendena om vad som ska definieras som våld. De olika påståendena skulle kunna diskuteras djupare och man skulle då kunna få dem i olika perspektiv och situationer. Enkätens frågor har besvarat studiens syfte och frågeställningar. Hade studien gjorts om hade frågeformuleringarna kring utsatthet varit annorlunda. En fråga om man någon gång varit utsatt i en relation hade lagts till då enkätens fråga om utsatthet rörde endast det senaste året. Detta för att få en bredare bild om utsattheten. Bland respondenterna har det varit endast de som identifierar sig som kvinna och man. Bland dessa kan det vara personer som juridiskt tillhör det motsatta könen mot vad de identifierar sig som. Det kan även finnas en oro bland dessa personer för att kunna identifieras, trots att det framkommer i missivbrevet att det inte är möjligt. De som identifierar sig som till exempel ickebinär kan vara rädd att identifieras med oro för att utsättas för hatbrott eller att personen inte kommit ut med sin könsidentitet offentligt. I den staden där studien genomförts har det under de senaste åren skett flertalet grova hatbrott som misshandel och vandalisering mot personer som inte lever i heterosexuella relationer. Detta skulle kunna bidra till att människor inte vill uppge sin rätta könsidentitet och då anger att man är en man eller kvinna, alternativt väljer att inte delta i studien. Våld i nära relation associeras nästan alltid generellt mot mäns våld mot kvinnor. Pratar man om våld i nära relation och att någon är utsatt tänker många utan att reflektera över det att det är kvinnan som är utsatt. Det finns män som också är utsatta för våld i nära relationer både bland de män som lever i heterosexuella och homosexuella förhållanden. Studien har därför ämnat att se till fenomenet våld i nära relation och inte mäns våld mot kvinnor som det ofta talas om synonymt. Då männens synvinkel i studien delvis försvinner på grund av det låga respondentantalet hade det varit givande för studien med fler män som deltog och flera av resultaten hade då kunnat få en bättre styrka i sambanden och även en högre andel signifikanta samband för män. I studien har inga ytterligare forskningsetiska problem uppstått utöver det som nämnts ovan och som framkommer i metodavsnittet.

7 SLUTSATS

Den slutsatsen som dras utifrån resultatet är att utsattheten för våld i nära relation bland personer med olika könsidentiteter är hög i den ort där studien genomfördes. Generellt är kvinnorna mer utsatta än männen visar resultatet och bekräftas av tidigare studier. Utsattheten bland respondenternas närstående är också hög. Flera av respondenterna har sagt att ingen i deras närhet är utsatta för våld i nära relation. Just denna parameter är troligtvis ett stort mörkertal då mycket av det psykiska och kränkande våldet inte syns och sker i hemmet bakom stängda dörrar som respondenter beskrivit. Flera av de alternativ som var former av våld i nära relation ansåg respondenterna var acceptabla beteenden och inte

definierades som våld. Det finns fortfarande behov av vidare arbeten för att motverka detta fenomen och minska dess omfattning. Ytterligare forskning skulle med fördel kunna vara hur upplevelser av våld i nära relation som barn påverkar de relationer man skapar som vuxen och annan forskning kring socialt arv och reproducering av våldsförövare. Det kan finnas behov av större undersökningar i olika städer för att se omfattningen av våld i nära relation. Den forskningen skulle kunna vara både kvantitativ för att få en statistisk generaliserbarhet av fenomenet och kvalitativ för att få en djupare förståelse för enskilda individer med olika könsidentiteters upplevelse av utsattheten. Våld i nära relation är ett stort samhällsproblem som finns i alla olika socioekonomiska klasser, i heterosexuella såväl som i samkönade förhållanden och i alla ålderskategorier.

REFERENSER

- Abrahams, H. (2007). Supporting women after domestic violence: Loss, trauma and recovery. London: Jessica Kingsley.
- Anderson, K. L. (2005). Theorizing gender in intimate partner violence research. *Sex Roles*, 52(11), 853–865.
- Anderson, K. L. (2007). Who gets out? *Gender and Society*, 21(2), 173–201.
- Björk, E. (2011). Kategorier och makt: En kritisk undersökning av intersektionalitet som teori. I S.Lundgren., & E, Björk (Red.), *Socialhistoria i Linköping*, 55-92.
- Chung, D. (2007). Making meaning of relationships: Young women's experiences and understandings of dating violence. *Violence Against Women*, 13, 1274-1295.
- Connell, R. W., & Messerschmidt, J. W. (2005). Hegemonic masculinity: Rethinking the concept. *Gender and Society*, 19(1), 829–859.
- De los Reyes, P. (2007). Hur mår intersektionaliteten egentligen? *Bang*, 2(2007), 17-20.
- De los Reyes, P., Molina, I. & Mulinari, D. (2006). *Maktens (o)lika förklädnader: Kön, klass och etnicitet i det postkoloniala Sverige*. Stockholm: Atlas
- De los Reyes, P & Mulinari, D. (2005). *Intersektionalitet – Kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. Stockholm: Liber
- Djurfeldt, G., Larsson, R., & Stjärnhagen, O. (2018). *Statistisk verktyglåda – Samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur
- Dobash, R., & Dobash, R. (1979). *Violence against wives: A case against the patriarchy*. New York: Free Press.
- Dobash, R. P., & Dobash, R. E. (2004). Women's violence to men in intimate relationships. *British Journal of Criminology*, 44(3), 324–349.
- Dominelli, L. (2002a) *Feminist Social Work Theory and Practice*. Basingstoke:Palgrave Macmillan.
- Enander, V. (2011). "A Fool to Keep Staying": Battered Women Labeling Themselves Stupid as an Expression of Gendered Shame. *Violence against Women*, 16(1), 5-31.
- Enander, V. (2011). Violent women? The challenge of women's violence in intimate heterosexual relationships to feminist analyses of partner violence. *NORA-Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 19(2), 105–123.
- Forcey, L.R. & Nash, M. (1998). Rethinking feminist theory and social work therapy. *Women and therapy*, 21(4), 85-99.

- Goldenson, J., Spidel, A., Greaves, C., & Dutton, D. (2009). Female perpetrators of intimate partner violence: Within-group heterogeneity, related psychopathology, and a review of current treatment with recommendations for the future. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 18(7), 752–769.
- Herman, J. L. (1992). *Trauma and recovery: The aftermath of violence—From domestic abuse to political terror*. New York: Basic Books.
- Johnson, M. P., & Leone, J. M. (2005). The differential effects of intimate terrorism and situational couple violence: Findings from the National Violence Against Women Survey. *Journal of Family Issues*, 26(3), 322-349.
- Kelly, L. (1988). *Surviving sexual violence*. Cambridge: Polity.
- Lopez-Claros, A., & Zahidi, S. (2005). *Women's empowerment: Measuring the global gender gap*. Genève: World Economic Forum.
- Lundgren, E. (1995). *Feminist theory and violent empiricism*. Oslo: Avebury.
- Lundgren, E., Heimer, G., Westerstrand, J., & Kalliokoski, A.-M. (2001). *Captured queen: Men's violence against women in "equal" Sweden—A prevalence study*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.
- Lundgren, E., Heimer, G., Westerstrand, J., & Kalliokoski, A. (2002). *Captured queen: Men's violence against women in "equal" Sweden: A prevalence study*. Umeå: Brottsoffermyndigheten.
- Lykke, N. (2003). Intersektionalitet - ett användbart begrepp för genusforskningen. *Kvinnovetenskaplig tidskrift*. 1(03), 47-56.
- McKinney, C. M., Caetano, R., Ramisetty-Mikler, S., & Nelson, S. (2009). Childhood family violence and perpetration and victimization of intimate partner violence: Findings from a national population-based study of couples. *Annals of Epidemiology*, 19(1), 25–32.
- Molina, I. (2016). Intersektionalitet. I A. Lundberg & A. Werner (Red.), *Introduktion till Genusvetenskapliga begrepp*. 33-38. Göteborg: Nationella sekretariatet för genusforskning.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (2015). *Historia: Värnplikten*. Stockholm: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Hämtad den 25 april 2020 från <https://www.sakerhetspolitik.se/Forsvar/totalforsvarsplikt/Historia-Varnplikten/>
- Nationellt centrum för Kvinnofrid. (2014). *Befolkningsundersökningen Våld och hälsa*. Nationellt centrum för kvinnofri: Uppsala. Hämtad den 4 juni 2020 från <https://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/att-mata-vald/befolkningsundersokningen-vald-och-halsa/>

- Nybergh, L., Enander, V., & Krantz, G. (2016). Theoretical Consideration on Men's Experiences of Partner Violence: An Interview-Based Study. *Springer Science+Business Media*, 31(2016), 191-202.
- Ornstein, P., & Rickne, J. (2013). When Does Intimate Partner Violence Continue After Separation? *Violence against Women*, 5(2013), 617-633.
- Payne, M. (2008). *Modern teoribildning*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Reynolds, J. (1993). Feminist theory and strategy in social work. I J, Walmsley., J, Reynolds., P, Shakespeare., & R, Woolfe, R (Red.), *Health Welfare and Practice: Reflektingon Roles and Relationships*. 74-82. London: Sage.
- RFSL. (2019). Begreppsordlista. Stockholm: RFSL. Hämtad den 24 maj 2019 från <https://www.rfsl.se/hbtqi-fakta/begreppsordlista/>
- RFSL. (2019). Har någon gått över din gräns. Stockholm: RFSL. Hämtad den 21 april 2020 från <https://www.rfsl.se/verksamhet/stod/har-nagon-gatt-over-din-grans/>
- Rodenburg, F. A., & Fantuzzo, J. W. (1993). The measure of wife abuse: Steps toward the development of a comprehensive assessment technique. *Journal of Family Violence*, 8(93), 203-228.
- Samelius, C. (2007). *Abused women: Health, somatization and posttraumatic stress*. Linköping, Sweden: Department of Molecular and Clinical Medicine, Linköping University.
- Sánchez, V., Ortega-Rivera, F. J., Ortega-Ruiz, R., & Viejo, C. (2008). Las relaciones sentimentales en la adolescencia: satisfacción, conflictos y violencia. *Escritos de Psicología*. 2(1), 97-109.
- SFS 1972:207. Skadeståndslagen. Hämtad den 25 april från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skadestandslag-1972207_sfs-1972-207
- SFS 2001:453. Socialtjänstlag. Hämtad den 24 maj 2020 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453
- Smith, P. H., Thornton, G. E., DeVellis, R., Earp, J. & Coker, A. L. (2002). A population-based study of the prevalence and distinctiveness of battering, physical assault, and sexual assault in intimate relationships. *Violence Against Women*, 8(10), 1208-1232.
- Socialstyrelsen. (2019). Att upptäcka och ställa frågor om våld i nära relationer. Stockholm: Socialstyrelsen. Hämtad den 26 maj 2020 från <https://www.socialstyrelsen.se/stod-i-arbetet/vald-och-brott/vald-i-nara-relationer/upptacka-vald/>
- Socialstyrelsen. (2019). Personer som utövar våld i nära relation. Stockholm: Socialstyrelsen. Hämtad den 26 maj 2020 från <https://www.socialstyrelsen.se/stod-i-arbetet/vald-och-brott/vald-i-nara-relationer/valdsutovare/>

- Socialstyrelsen. (2019). Våld i nära relationer. Stockholm: Socialstyrelsen. Hämtad den 10 april 2020 från <https://www.socialstyrelsen.se/stod-i-arbetet/vald-och-brott/vald-i-nara-relationer/>
- Straus, H., Cerulli, C., McNutt, L. A., Rhodes, K. V., Conner, K. R., Kemball, R. S. (2009). Intimate partner violence and functional health status: Associations with severity, danger, and self-advocacy behaviors. *Journal of Women's Health, 18*(5), 625–631.
- United Nation Human Rights. (1993). Declaration on the Elimination of Violence against Women. Genève: United Nation Human Rights. Hämtad den 17 april 2020 från <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/ViolenceAgainstWomen.aspx>
- Viejo, C., Rincón, P., & Ortega-Ruiz, R. (2018). Physical violence in young Chilean couples: Association with the relationship quality. *Children and Youth Services Review, 93*(2018), 217-225.
- Wiklund, M., Malmgren-Olsson, E-B., Bengs, C., & Öhman, A. (2010). "He Messed Me Up": Swedish Adolescent Girls' Experiences of Gender-Related Partner Violence and Its Consequences Over Time. *Violence against Women, 16*(2), 207-232.
- World health organization. (2017). Violence against women. Geneva: WHO Headquarters. Hämtad den 8 april från <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>

BILAGA A: MISSIVBREV

Hej!

Jag är student på socionomprogrammet på Mälardalens Högskola som nu är inne på min sjätte termin och då även i full gång med att skriva mitt examensarbete i socialt arbete. Mitt valda ämne är våld i nära relation.

Syftet med detta arbete är att undersöka hur människor med olika köns identiteter ser på våld i nära relation i dagens samhälle. Jag vill ta reda på om det finns några skillnader på hur olika könsidentiteter ser på fenomenet våld i nära relation. Samt även undersöka vad våld är enligt människor som identifierar sig med olika kön och i vilken utsträckning personer varit utsatta eller känner någon som varit utsatt för våld i nära relation. Studien riktar sig till vuxna personer och jag önskar att du är över 18 år för att delta.

Jag har fördjupat mig i forskning och litteratur kring det aktuella ämnet, men har också för avsikt att med hjälp av enkäter få mer vetskap om hur människor i samhället ser på våld i nära relation och vad de anser våld vara. Enkäten består av ett antal frågor och tar högst 5 minuter att besvara. Jag hoppas du vill delta och besvara mina frågor i enkäten.

Min studie är planerad i enlighet med Vetenskapsrådets forskningsetiska principer. Detta innebär att ditt deltagande är frivilligt. Ditt deltagande kommer att behandlas konfidentiellt vilket innebär att du är anonym och insamlingen av enkätsvar med denna digitala metod kommer inte kunna spåras till dig. Resultatet kommer enbart att användas i forskningsändamål. Efter att enkäterna behandlats kommer de raderas.

Om du har några frågor eller funderingar är du välkommen att kontakta mig eller min handledare för mer information. Önskar du ta del av resultatet av studien så kan du maila mig så kommer jag skicka den till dig när den är färdigställd.

Stort tack för din medverkan.

Med vänliga hälsningar

Mimmi Broberg,
Student på socionomprogrammet
Mälardalens högskola
mimmi.broberg@hotmail.com

Min handledare:
Osman Aytar,
Docent i socialt arbete
016-15 36 14, osman.aytar@mdh.se

BILAGA B: ENKÄT

Vilket kön identifierar du dig som?

- Kvinna
- Man
- Ickebinär
- Annat alternativ
- Osäker
- Vill inte svara

Hur gammal är du?

- 18-30 år
- 31-50 år
- 50+ år

Vad tycker du räknas som våld i nära relation? (Fler alternativ kan väljas)

- Att bli knuffad av sin partner
- Att bli fasthållen av sin partner mot sin vilja
- Att bli dragen i håret av sin partner
- Att bli slagen av sin partner
- Att gå men på sex för att din partner vill även om du inte är sugen
- Att inte våga säga nej till sex med din partner
- Att din partner tar på din kropp när du sover
- Hot om våld från din partner
- Att din partner förlöjligar dig inför andra
- Hot om våld mot ditt husdjur från din partner
- Att din partner kallar dig för nedvärderande ord som t ex, kärring, gubbjävel, idiot, pucko
- Att din partner hindrar dig från att träffa vänner eller annan familj
- Att du måste fråga din partner om att träffa vänner

Att du inte kan delta i sociala aktiviteter eller träning för att din partner inte vill att du ska det

Att din partner har sönder någonting som är ditt

Att du tvingas skriva på papper som kan få negativa konsekvenser för dig, t ex ekonomisk förlust

Att din partner styr din ekonomi

Att du inte får köpa det du vill för din partner för dina pengar

Att din partner hotar om att ta självmord om du lämnar relationen

Att din partner kritiserar ditt utseende, t ex att du är ful, för lättklädd eller tjock

Att din partner kritiserar ditt beteende, att du t ex är för flörtig eller för pratig

Annat _____

Har någon i din närhet varit utsatt för något av ovanstående alternativ?

Ja

Nej

Vet ej

Om någon i din närhet varit utsatt, vad var hen utsatt för i sin relation? (Fler alternativ kan väljas)

Hen blev knuffad av sin partner

Hen blev fasthållen av sin partner mot sin vilja

Hen blev dragen i håret av sin partner

Hen blev slagen av sin partner

Hen gick med på sex för att hens partner ville även om hen inte var sugen

Hen vågade inte säga nej till sex med sin partner

Hens partner tog på hens kropp när hen sov

Hen fick hot om våld från sin partner

Hens partner förlöjligade hen inför andra

Hen fick hot om våld mot sitt husdjur från sin partner

- Hens partner kallade hen för nedvärderande ord som t ex, kärring, gubbjävel, idiot, pucko
- Hens partner hindrade hen från att träffa vänner eller annan familj
- Hen behövde fråga sin partner om att träffa vänner
- Hen fick inte delta i sociala aktiviteter eller träning för att hens partner inte ville att hen skulle det
- Hens partner hade sönder någonting som var hens
- Hen tvingades skriva på papper som gav negativa konsekvenser för hen, t ex ekonomisk förlust
- Hens partner styrde hens ekonomi
- Hen fick inte köpa det hen ville för sin partner för sina pengar
- Hens partner hotade om att ta självmord om hen skulle lämna relationen
- Hens partner kritiserade hens utseende, t ex att hen var ful, för lättklädd eller tjock
- Hens partner kritiserade hens beteende, att hen t ex var för flörtig eller för pratig
- Annat_____

Har du någon gång i en relation varit rädd för din partner?

- Ja
- Nej

Har du varit utsatt för något av de ovanstående alternativen i en relation det senaste året?

- Ja
- Nej

Om du varit utsatt i din relation vad har du varit utsatt för? (Flera alternativ kan väljas)

- Jag blev knuffad av min partner
- Jag blev fasthållen av min partner mot min vilja

- Jag blev dragen i håret av min partner
- Jag blev slagen av min partner
- Jag gick med på sex för att min partner ville även om jag inte var sugen
- Jag vågade inte säga nej till sex med min partner
- Min partner tog på min kropp när jag sov
- Jag fick hot om våld från min partner
- Min partner förlöjligade mig inför andra
- Jag fick hot om våld mot mitt husdjur från min partner
- Min partner kallade mig för nedvärderande ord som t ex, kärring, gubbjävel, idiot, pucko
- Min partner hindrade mig från att träffa vänner eller annan familj
- Jag behövde fråga min partner om att träffa vänner
- Jag fick inte delta i sociala aktiviteter eller träning för att min partner inte ville att jag skulle det
- Min partner hade sönder någonting som var mitt
- Jag tvingades skriva på papper som gav negativa konsekvenser för mig, t ex ekonomisk förlust
- Min partner styrde min ekonomi
- Jag fick inte köpa det jag ville för min partner för mina pengar
- Min partner hotade om att ta självmord om jag skulle lämna relationen
- Min partner kritiserade mitt utseende, t ex att jag var ful, för lättklädd eller tjock
- Min partner kritiserade mitt beteende, att jag t ex var för flörtig eller för pratig
- Annat _____

Har du någonting annat du vill säga om våld i nära relationer i dagens samhälle? Skriv gärna om det här!

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Box 883, 721 23 Västerås **Tfn:** 021-10 13 00
Box 325, 631 05 Eskilstuna **Tfn:** 016-15 36 00
E-post: info@mdh.se **Webb:** www.mdh.se